

Ar dera kunigams rūpintis lietuvybe?

Kun. J. Vaškas, MIC

Lig šiol lietuvybės klausimu mūsų kuniguose kalbama beveik išimtinai tik ryšium su religija. Linkstama Amerikos lietuvybę svarstyti beveik tik kaip priemonę sulaikyti tautinėms bažnyčioms nuo ištautėjimo. Tiek teikiama lietuvybei egzistencijos teisių, tiek tematoma reikalo lietuvybe rūpintis, kiek ji siejasi su savų žmonių, savų lietuviškųjų bažnyčių išlaikymu.

Buvo tokių, kurie lietuvybės reikalu galvojo šitaip: "Aš, o ne kitatautis kunigas, esu šios parapijos klebonas ne dėl to, kad ji yra katalikų, bet dėl to, kad ji yra lietuvių. Jeigu ji nustos buvusi specifiskai lietuvių taip, kad bent kalbos atžvilgiu bet kurios tautos kunigas galės patenkinti teisėtus čionykščių žmonių reikalavimus, tai jau nebus priežasties kodėl aš, o ne kitas, už mane vyresnis, garbingesnis ir gal net daugiau nusipelnęs kunigas turi būti šios parapijos klebonas. Taigi vadovaujantis principu, kad savi-sauga yra pirmasis gamtos įstatymas, man privalo, jeigu nenoriu netekti tos priežasties dėl kurios aš, o ne kitatautis, esu šios parapijos klebonas, rūpintis lietuvybės išlaikymu savo parapijoje".

Kiti galvojo šitaip: "Mano tėvynė yra dangus, mano tautybė yra katalikybė. Aš savo gyvenimą paaukojau plėsti Kristaus meilės karalystei žemėje. Todėl viena man terūpi — sielų išganymas. Visa kita — tuštybių tuštybė. Lietuvybė man tik taip gali santykiauti su katalikybe, kaip įrankis su dirbamu darbu. Ir kaip nudilęs įrankis, kuris jau nebetinka darbui, yra pametamas į šalį, taip ir aš lietuvybę, kai ji bus nustojusi savo žmonių į bažnyčią traukiančios galios, atmesiu, kaip nereikalingą gyvenimo veiksnį".

Logikos tiesa

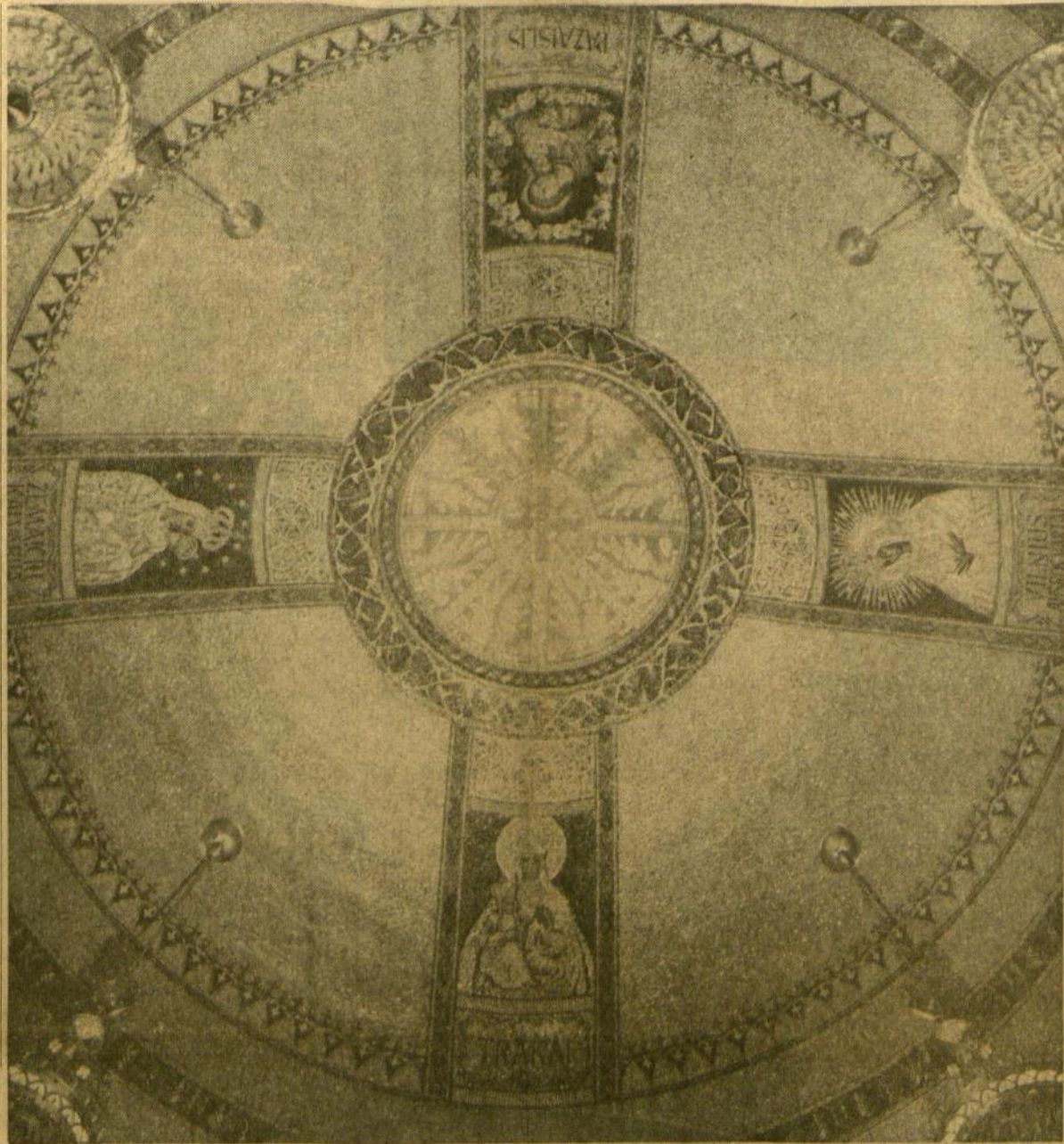
Pasitaikė ir vidurio keliu einančių: "Aš esu savo žmonių vadas, kaip kunigas ir kaip žmogus. Todėl man turi rūpėti jų katalikybė ir jų žmogystė — pilnutinė žmogystė, taigi ir jų tautybė. Kol jie eis patys ir savo vaikus vesis į bažnyčią, tol galėsiu juos veikti žodžiu ir pavyzdžiu, kaip kunigas ir savo

tautą mylįs žmogus. Jie man eis į bažnyčią todėl, kad Dievą myli, o eis į lietuvių bažnyčią todėl, kad ir savo tautą myli. Katalikų Bažnyčia tautos meilės nenaikina. Priešingai, ji ją įprasmina, atbaigia ir pakelia į dorybių rangą. Bet jeigu mano žmonės neis į savą lietuvių katalikų bažnyčią, kuri iš prigimties jiems yra artimiausia, juo labiau jie neis į kitataučių bažnyčią, nes kaipgi jie gali mylėti Dievą, kurio nemato, jeigu nemylį artimo, kurį mato. Jei mano žmonės tikrai mylės Dievą, jie tikrai mylės ir artimą, o savoji tauta iš prigimties yra artimesnė ir todėl mylėtinesnė negu svetima. Jeigu jie bus geri katalikai, jie negali nebūti geri tautiečiai, nes kas turi visa, tas turi ir dalį. Šitokių tad būdu katalikybė pasitarnauja ir tautybei".

Nors čia suminėtos galvojimo rūšys skirstosi pagal principus ir pasaulėžiūromis, jos vis dėlto turi tą bendrą tašką, kad svarsto tą patį dalyką, t. y. lietuvybę, kunigo pašaukimo perspektyvoje; tačiau ir toje ne išsamiai ir visapusiškai. Net jeigu sutiksime, jog paskutinioji galvojimo rūšis yra teisingoji, ji vis dėlto nėra vienintelė teisinga.

Jausmų logika

Nuosekliai argumentuoti už saikingą tautinio jausmo ugdymą iš jo santykių su religija ir atgamtinių gyvenimu visada yra teisinga, tik ne visada tin-ka. Tokia argumentacija tiko senajai lietuvių kartai, kuri būdama artimai surišta su tėvyne, daugiau jautė, negu galvojo, o jeigu galvojo, tai tik tam, kad turėtų kuo pateisinti ir apginti, ką jautė — savo įgimtą prisirišimą prie savosios tautos. Mūsų jaunoji gi karta, kraštutinio Amerikos abejingumo dvasioje išaugus, nei jaučia, nei galvoja, arba teisingiau, ne-jaučia ir todėl negalvoja. Norėdami padaryti tai, kad ji tautiškai jaustų, mes, tegul ir teisingai, tačiau ne visai psichologiškai įrodinėjam, kad jeigu

Lietuviškosios Šiluvos koplyčios kupolas Marijos Nekalto Prasidėjimo šventovėje, Washingtone. Kupolo mozaikoje matyti Vilniaus Aušros Vartų, Trakų, Zemaičių Kalvarijos ir Pažaislio Dievo Motinos paveikslai. Koplyčios pašventinimas ir Lietuvių religinis kongresas Washingtone įvyks š. m. rugsėjo 3, 4 ir 5 d.

nebūsi geras lietuvis, nebūsi nė geras katalikas, nes kaipgi gali mylėti Dievą, kurio nematai, jei-gu nemylį artimo, kurį matai; arba kaip galima realiaime gyvenime atsieti tikrą Dievo meilę nuo artimo meilės. Ne dėl to, kad neteisingas savyje, bet dėl to, kad nepsichologiskas toks argumentas savaime jaunime sukelia priešingą akciją: katalikybė, g rdi, kunigams yra tik skraistė, kuria jie dengia savo šovnininį veikimą.

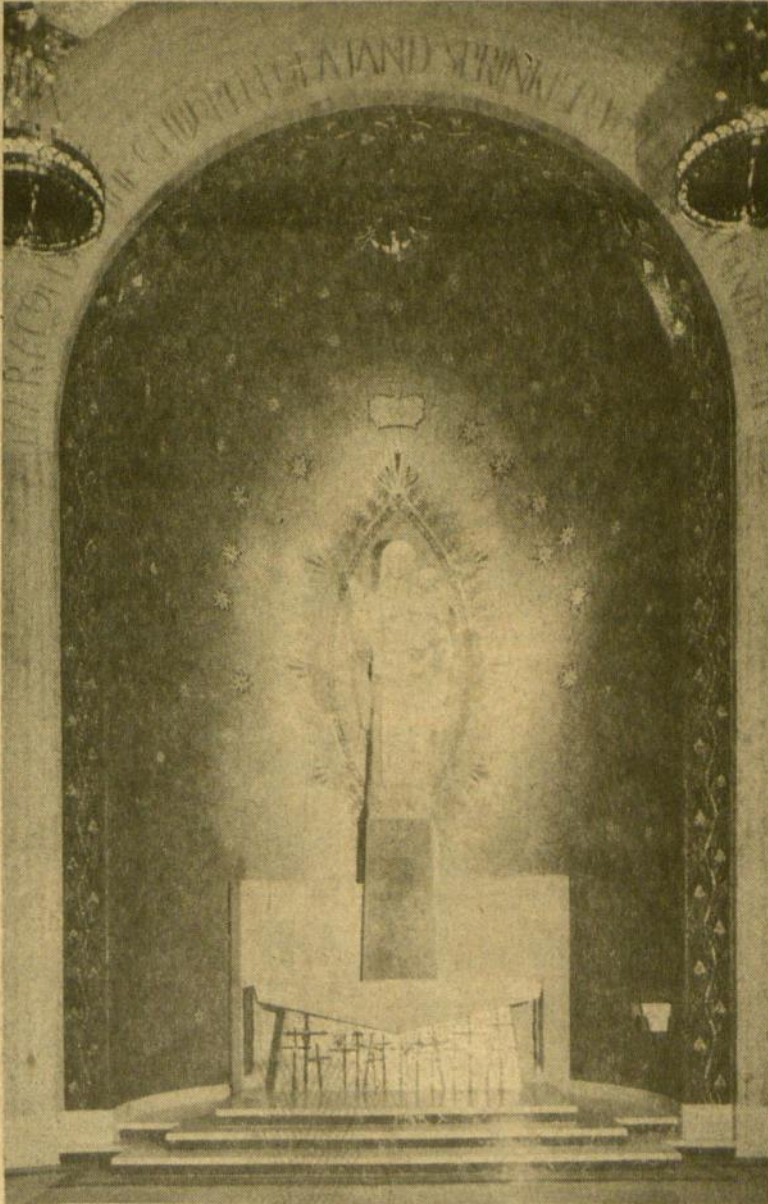
Taip nuteiktas jaunimas pradeda eiti į kitataučių katalikų bažnyčias, ne būtinai vien dėl to, kad jos yra kitataučių arba kad tautybės atžvilgiu jis yra jaučia ir todėl negalvoja. Norėdami padaryti tai, kad ji tautiškai jaustų, mes, tegul ir teisingai, tačiau ne visai psichologiškai įrodinėjam, kad jeigu

Negalima abejoti, kad toks jaunimas Dievą, kurio nemato, tikrai myli. Tad nuosekliai, tuo labiau jis privalo mylėti artimą (lietuvi ir visa kas lietuviška), kurį mato. Tik kaipgi dabar su-derinti tą meilę artimui (saky-kim, lietuviui ir lietuvybei) su savosios lietuvių bažnyčios ne-lankymu ir apskritai su jo agre-syviu nusistatymu prieš bet ko-kį įtaigojimą pasireikšti lietu-viu.

Skirtingoms kartoms skirtingi argumentai

Aukščiau rašėme, jog mūsų jaunimas nejaučia ir todėl ne-galvoja. Tą posakį reikia su-prasti lygtinai, t. y. nejaučia, ką jaučia jojo tėvai — gilų ir intensyvų prisirišimą prie tėvynės, ir negalvoja, kaip galvoja jo tėvai, dėl to, kad nėra to akstino (prisirišimo), kuris verstų jį taip galvoti, teisinant ir gi-nant savo prisirišimą. Štai ko-dėl tas pat argumentas tėvus veikia vienaip, o vaikus kitaip. Jeigu vaikų prisirišimas prie tautos ir, atitinkamai, Lietuvos, būtų lygiai toks intensyvus, koks yra tėvų, tada kunigo pa-sakymas, kad kas myli Dievą, turi mylėti ir tautą, jiems ne-atrodytų šovinizmas ir nebūtų reikalo nė šio straipsnio rašyti. Visas galvosūkis ir yra: kaip padaryti tai, kad vaikai taip intensyviai prisirištų prie savo tautos, kaip jų tėvai yra prie jos prisirišę. Savaime suprantama, kad Amerikoje gimusiam lietuviškam jaunimui pasiekus šį džiuginantį kultūringumo lygį, jo to pat laipsnio prisiriši-mas prie tautos bus tiek sąmo-ningesnis ir idealesnis už tėvų prisirišimą, kiek prie jo bus di-desnėmis ir sunkesnėmis, sau-sos logikos pastangomis prieita.

Tėvai prie tautos ir Lietuvos yra prisirišę dėl to, kad jie tė-vynėje — Lietuvoje yra gimę, augę ir vargę. Jiems užtenka argumento a priori. Tuo tar-pu vaikai gera dalimi prie tau-tos ir Lietuvos yra neprisirišę (Nukelta į 2 psl.)

Šiluvos koplyčios Washingtone altorius. Virš jo ant laukų granito stovi skulptoriaus V. Kašubos sukurtoji Šiluvos Švč. Marijos statula.

Kertinė Parastė

NENUVERTINKIME POILSIO

Kaip dažnai išvykstam atostogų, o grįžtame dar labiau pailsę. Bet ar mes drįs-tame prisipažinti, kad esame pa-ilę? Ar negalvojame, kad, gir-di, poilsis tik kūdikiams ir se-niukams, ne mums, pilniems vi-sokiausios stiprybės. Kodėl ma-noma, kad poilsis yra suaugu-siam žmogui lyg koks paže-minimas, lyg kokio gėda? O tačiau kiek daug suaugusių žmonių dirba savo kasdieninį ir kūrybinį darbą netobulai, kadangi jie yra pailsę, be tin-kamo poilsio, be reikalingo miego.

Kuo aukštesnio mokslo, kuo platesnio išsilavinimo žmogus, tuo sunkiau jam rasti laiko tinkamai pailsėti. O tokie kaip tik galėtų kur kas daugiau reikšmingesnio darbo atlikti, jeigu jie pakankamai ilsėtys. Per daug labai reikšmingų žmonių iš kūrybingo gyveni-mo rados per anksti iškrinta kaip tik dėl tos vienos prie-žasties.

Ir argi ne paradoksas, kad poilsio stokos problema iškilo visu aštrumu šiais moderniais laikais, kada, atrodo, visi turime tiek daug patogumų poilsui: guminės pagalvės, nepaprastai minkšti čiužiniai, elektrinės antklodės, vėsiami kambariai, trumpos darbo va-landos. O vis dėlto milijoninės sumos kiekvienieriais metais praleidžiamos nervus rami-nantiems vaistams, atnešan-tiems tik priverstinį miegą. Ieškoti sveikiausio ir natūra-laus poilsio žmogui nėra gėda,

nes pats Dievas jį mums siū-lo Šventraščio žodžiais, kur kalbama apie poilsį po šešių kūrybos dienų.

Alkį ir troškulį mokam nu-malšinti. Nuogumą pridengia-me, darbą visada atidirbam. Tačiau išdidūs žmonės ne vi-sada mokam pailsėti, nes mums trūksta palaimingo nuo-lankumo, lyg galvotume, kad esam kone angelai ir gyvensim tūkstančius metų. Tikrovėje gi turime pasiduoti gamtos disciplinai ir tinkamai ilsėtis.

Kodėl mums sunku kartais prisipažinti, kad buvome bent trumpą valandėlę prisnūdę? Ir net kai išsitiesiname saulėje poilsui, vis aiškiname, kad trokštam tik saulės nudegimo, o ne poilsio. Manytume, kad ir šiuo atveju niekuo dėtas poilsis suplakamas lyg ir su kažkokia menkavertiškumo są-voka. Nežiūrėdami nieko, pa-gulėkime retkarčiais ant žolės ir pasiklausykime, kaip ji ty-liai auga, neieškodami tam pa-gulėjimui jokių pasiteisinimų. Drįskime nusizeminti ir užmirš-ti visus mažus ir didesnius rū-pesčius, pasiduodami papras-čiausiam poilsui. Prisipažinki-me, kad pasaulis gali kurį lai-ką apsieiti ir be mūsų.

Miege esame Dievo rankose. Be baimės praleisti vieną kitą valandėlę vien tik Dievo ran-kose žmogui visapusiškai la-bai pravartu. Ir tragiška šiais moderniais laikais, kad dažnai tik kūdikiai ir seneliai nesibijo-viską globojančių Apvaizdos rankų. Gudrusis, suaugęs ato-minio amžiaus žmogus per daug pasitiki vien savo jė-gomis, tardamasis išsisukęs iš paties Dievo žvilgsnio.

Ar kada nors apie savo po-ilsio valandas ir atostogų die-nas pagalvojame kaip apie sa-vos rūšies maldą? Tai nėra žo-džių ar veiksmų malda, bet tik visuotinis ir pilnas visų savo-jėgų ir visos gyvybės pavedi-mas Dievui.

Gražus ir labai naudingas poilsio būdas yra uždaros re-kolekcijos. Tai tobuliausias poilsio būdas. Ir ne vienas gar-sus pasaulio rašytojas, muzi-kas ar mokslininkas yra jo-mis pašinaudojęs ir jose radęs to, kas buvo akstinu jų kūry-biniams užmojams.

Tad, kai mūsų vasaros atos-togų ir šiaip laisvalaikio va-landos dažnai prabėga tik pa-simatymų ir vaišių aplinkoje bei nuotaikose, būtų pravartu pagalvoti ir apie tokį poilsį, kuris neša tikrąją sielos ir kū-no atgaivą, labiausiai naudin-gą pačiam žmogui ir visos žmonijos kūrybinio kelio rai-dai.

P. P. Činikas, MIC

Šiame numery:

- Nenuvertinkime poilsio.
- Ar dera kunigams rūpintis lietuvybe?
- Julijos Švabaitės eilėraščiai.
- A. Kairio atsakymas dr. A. Budreckiui.
- Vilniaus vyskupas Protasevičius ir jėzuitai.
- Nauji leidiniai.
- Ar įmanomos mokslinio ginčo taisyklės Sovietijoje?
- Gudų tautos istorinė apybraiža.
- Moterų gyvenimas.

Lietuvių tautos šventovė, istorinė Vilniaus katedra, kurią okupantai dabar yra pavertę meno galerija.

Ar dera kunigams rūpintis lietuvybe?

(Atkelta iš 1 psl.)

dėl to, kad jos niekad nėra matę ar jos neatsimena ir mažą gero apie ją nežino, išskyrus tai, kad jų tėvai ten yra gimę. Sužadinti vaikuose prisirišimą prie tautos netinka argumentas a priori (t. y. dėl to, kad Dievas myli), bet reikia argumento a posteriori (t. y. iš žmogiškios prigimties — dėl to, kad save myli ar bent privalo mylėti). Viena yra argumentuoti dėl to, kad jaučiama ir mylima — ginant ir teisinant savo meilę, o visai kas kita yra argumentuoti, kad būtų jaučiama ir mylima — priversti prie meilės. Pirmuoju atveju tautinis jausmas ir meilė yra argumento priežastis, antruoju — tikslas. Taigi, atitinkami turi būti ir argumentai.

Žmogaus prigimties pilnybė reikalauja tautybės

Argumentacija dėl tautinės saviauklos, nors ir nuosekli, bet kuri grindžiama tik tautiniu jausmu (pvz., kad tėvai yra Lietuvoje gimę), tiek yra pastovi, kiek pastovus yra jausmas. Bet jeigu jau šiandien tautinis jausmas jaunime yra pusėtinai išblėsus, kuo paremsime tokį tautinį jausmą, kada tėvai, tėvukai ir protėviai bus Amerikoje gimę? Priešingai, jeigu atremsim savo argumentą į pačią žmogaus prigimtį, nuosekliai iš jos išvados tol bus teisingos, kol žmogaus prigimtis nepasikeis, tai reikią — amžinai, o ta ypatybė tiesai ir priklauso.

Didesnio tikslumo dėlei, manome, kad pravartu čia pabrėžti, jog įrodinėjame ne būtinumą tiesioginės Lietuvos, kaip savo krašto, ar, tiksliau prasme, tėvynės meilės, bet tiesioginės savosios tautos meilės. Lietuva, kaip kraštas, daugumai Amerikoje gimusių lietuvių yra nematyta ir nežinoma, ir todėl visai natūralu, kad ignoti nuli cupido. Mūsų tikslas yra įrodyti, kad Lietuvos niekad nemačiusiems lietuviams savosios lietuvių tautos, o ne formaliai Lietuvos, meilė tiesiog ir natūraliai plaukia iš žmogiškosios prigimties. Tačiau, esant tikrai tautos meilei, neišvengiamai turi atsirasti — kaip tiesioginė tautos meilės išdava — ir atitinkama, platesnė prasmė suprasitos tėvynės, arba tėvų bei protėvių gimtojo krašto meilė. Kada jaunimas savo tautą sąmoningai mylės, jo nereikės raginti: jam pačiam rūpės pamatyti arba, jeigu tai negalima, bent iš antrinių šaltinių kuo geriausiai susipažinti su savo mylimos lietuvių tautos gimtuoju kraštu — Lietuva.

Pavyzdys patraukia

Labai tad praverstų bent trumpai pasvarstyti, kaip kunigas galėtų teisingai ir psichologiškai paveikti jaunąją kartą sąmoningai ir noriai susirūpinti savo tautine saviaukla. Paslaptis nesudėtinga — 'exempla trahunt'. Pirmiausia reikia savo kunigiškumu ir visuotiniu kultūringumu laimėti savo jaunimo pagarbą, pasitikėjimą ir meilę. Paskui — savo aiškiu bei švelniu tautiniu nusistatymu pabrėžti ideologinį skirtumą, kur jo esama, tarp savęs ir savo jaunimo. Trečia, kai jaunimas pastebės tą skirtumą ir pradės galvoti, kodėl jis yra, kunigas gražiai ir ramiai, neužgaudamas nei vieno jausmų, išdėstys nesugriaujamais argumentais a posteriori, kodėl pati žmogaus prigimtis, visapusiškai besivystanti, verčia jį būti aiškiu lietuviu. Jeigu kiekvienas Amerikos lietuvis kunigas, iš Lietuvos atvykęs ar čia gimęs, būtų sveikai tautiškai susipra-

tęs, ne kaip kunigas, get kaip žmogus, ir savo susipratimą išmintingai ir nuosirdžiai pavaizduotų kasdieniniame gyvenime santykiuose su parapičiais, o ypač su jaunimu, vargo dėl lietuviybės išlaikymo Amerikoje būtų kur kas mažiau. Geros valios avelės seka, kur gerasis ganytojas veda. Kunigui privalu stengtis tapti ne tik tobulu kunigu, bet ir tobulu žmogum, nes gratia naturam non destruit, sed eam supponit et perficit.

Kunigas, tiesa, kaip toks, visų pirma yra Dievo žmogus, kuriam pirmoje eilėje turi rūpėti Dievo karalystės plėtimas žemėje. Tačiau kunigas pirmiausia yra žmogus, ir tai — prigimtinis, o kunigu, arba Dievo žmogumi, tampa tik vėliau, Dievo pašaukimu. Tapdamas kunigu, žmogus ne kiek nenustoja savo žmogiškumo. Priešingai, jis jį atbaigia ir patobulina. Todėl kunigo asmenybė puikiausiai telpa ir lengviausiai derinasi, tam tikroje perspektyvoje hierarchijoje, jojo priedermės kaip kunigo ir kaip žmogaus. Kaip Dievo žmogus ir savo švento pašaukimo vykdytojas, kunigas turi žiūrėti aukščiau tautybės tačiau ne be tautybės. O kaip žmogus, kuriam žmogiškoji prigimtis stato teisingų prigimties reikalavimų ir kurių pašaukimas ir kunigus iš prigimties neištrina, jį turi tikrą pareigą rūpintis savo asmens ir savo artimo tautinės individualybės ugdymu.

Kunigo patraukimo esmė

Taigi, svarstymo aiškumo dėlei, atskirime tobulinantį veiksnį nuo tobulinamosios medžiagos: kunigo pašaukimą nuo asmens; ir malonę (antgamtį) nuo prigimties. Jeigu nebūtų tobulinamosios medžiagos, a fortiori nebūtų reikalo ne tobulinančio veiksnio, nes nebūtų ko tobulinti; jeigu nebūtų asmens, negalėtų būti ne asmens pašaukimo ir kunigus, ir jeigu nebūtų prigimties, juo labiau nebūtų ir antgamčio, nes nebūtų ant ko statyti. Be to, protinio nuoseklumo ir grožio bei estetinio darnumo dėsnis reikalauja, kad tai, kas yra pagrindas ir labiau

Sventoji Komunija

Nuotrauka Algimanto Kežio, SJ

esminga, būtų pirmiausia sutvarkyta ir išdėstyta, o tik paskui subtilūs, aukštesnės rūšies grožio niuansai paryškinti ir atbaigta.

Čia ir glūdi visa kunigo patraukimo esmė. Tiesa, gėris ir grožis savaime traukia. Grožis, žinoma, yra tobulas dalių suderinimas. Tad jeigu kunigas yra savaime patrauklus, tai todėl, kad jame yra tobulas dalių suderinimas. Kokius dalių? Asmenybės gi ir kunigystės. Priešingai atveju, kada kunigas, užuot patraukęs, atstumia, tautai įvyksta pati dėt to, kad jame nėra minėtų dalių darnumo. Bet kaipgi gali jo nebūti? Juk viena kitos neišskiria. O kunigystė dar gi, kaip tokia, savo esme, po pašvenčiamosios malonės yra praktiniausia žmogui suteikta Dievo dovana. Tad jeigu aukštesnioji kunigo grožio ir patrauklumo sudaranti dalis yra kunigystė, o kunigas vis dėlto neremty kunigystę. Tačiau kunigystė viena, kaip atsiėtinė sąvoka, apčiuopiamai realybėje neegzistuoja. Ji reikalinga subsekto — žmogaus, kurį Dievas pakviestų priimti kunigystę. Bet tą pakviestą žmogų rei-

kia skirti kaip asmenį ir kaip individą. Asmeniu arba atsiėtinu asmenybe yra vadinamas žmogus, kuris yra visapusiškai, lygiagrečiai ir proporcingai išugdęs visas savo prigimtyje glūdincias galias. Tokio žmogaus asmenybė plius kunigystė padaro kunigą patrauklų. Iš kitos pusės, žmogus, kuris nėra išugdęs savo dvasios galių, arba, kitaip sakant, nėra deramai išsiauklėjęs, yra tik individualas, kuris, nors plius kunigystę, ne tik kad žmonių nepatraukia, bet dar, nežiūrint kunigystės, dažnai ir atstumia. Taigi, tik asmens grožis plius kunigystės grožis sudaro kunigo integralinį grožį ir patrauklumą. Negrožis gi (individu) plius grožis (kunigystės) sudaro nedarnumą simpliciter, o grožis tik secundum quid. O tatau dėl to, kad bonum ex integra causa, malum ex quocumque defectu. Kunigystė taip vainikuoją ir puošia neišsiauklėjusį individą, kaip deimantas purviną ranką.

Žmogaus prigimtis ir auklėjimas

Nagrinėjant tad kunigo patraukimo priežastį, galima padėti į šalį kunigystę, kurios esminis grožis yra ne žmogaus nuopelnas, bet paties kunigystės Steigėjo, Jėzaus Kristaus, ir pasvarstyti tik tą kunigo dalį — jo žmogišką prigimtį, kurią tobulai ir visapusiškai išvystyti jis yra griežtai įpareigotas tos prigimties Kūrėjo ir Teikėjo: "Būkite tobuli, kaip jūsų dangaus Tėvas yra tobulas".

Kad būtų galima tiksliau žmogiškąją prigimtį patyrinėti, atskirkime ją pirmą nuo visa kita. Tuo, kad jis yra gyva būtybė, žmogus skiriasi nuo akmenijos; tuo, kad jis yra protinis, skiriasi nuo gyvulių; tuo, kad jis yra medžiaginis, skiriasi nuo angelų, ir tuo, kad nėra savo paties buvimo priežastis (suum esse), skiriasi nuo Dievo.

Atriboję žmogiškąją prigimtį nuo visų kitų prigimių, pažiūrėkime dabar, kuo dar skiriasi vieni nuo kitų tos pačios žmogiškosios prigimties dalininkai. Tai, kuo joks žmogus nuo kitų žmonių neišskiria, yra pati žmogiškoji prigimtis, kurios pirmoji skirstytoja yra rasė. Smulkiau tos pačios rasės žmones vienus nuo kitų skiria etninės bendruomenės, kurios, šimtmečius besivystydamos skirtingose ir nuolat besikeičiančiose gyvenimo sąlygose, pagaliau susikristalizuoja į mūsų laikais vadinamas tautas. Tautoje gi dar detaliau žmogų aprėžia šeima, o šeimoje žmogų skiria nuo žmogaus individualybės principas, kurį scholastikai vadina — materia quantitate signata.

Griežtai kalbėti apie žmogų kaip apie asmenį arba asmenybę

galima tik tada, kada žmogus pozityviai ir sąmoningai savo specifinės prigimties, t. y. proto ir valios veiksmams persikelia iš grynai pasyvios ir nesąmoningo auklėjimo stadijos į aktyvų ir sąmoningą auklėjimąsi.

Juo sąmoningiau ir intensyviau auklėjamas, tuo labiau yra ryškinama asmenybė ir drauge atitinkamame laipsnyje tobulinamas. "Unumquodque dicitur esse perfectum", — moko Akvinietis, — in quantum attingit suum finem". Mūsų gi laimingoji paskirtis ir siekinys yra paties Dievas. Kiek tad kas priartėja prie Dievo, tiek yra tobulas, o kiek yra tobulas, tiek yra pilnutinė asmenybė, kuri, plius kunigystės savaiminis grožis, kunigą padaro patrauklų.

Bet auklėdamasis, tobulindamasis arba, jeigu taip galima pasakyti, asmenėdamasis, ką gi žmogus savyje auklėja ir tobulina? Gi savo dvasią, su aukštesnėmis josios galiomis, ir kūną, žodžiu: pilnutinį žmogų. Protas auklėjamas ir lavinamas tam, kad su nuolat stiprėjančiu aiškumu geriau pažintų savo galutinį tikslą — Dievą ir tas priemonės tikslui pasiekti — įsakymus ir visą moralinę tvarką, kurią Dievas tiesioginiai ir netiesioginiai — per savo Bažnyčią — jam yra davęs. Valia yra auklėjama ir stiprinama tam, kad pajęgtų sekti sveikai išlavinto proto nurodymais, siekdama asmenybės tobulybės ir savo galutinio tikslo — Dievo. Aistros auklėjamos bei drausminamos ne tam, kad būtų užmarintos, bet kad, sąmoningai kviečiamos, patalintų valiai gyviau ir intensyviau proto nurodomą gerą darbą at-

likti. Kūnas galiausiai yra išmincingai auklėjamas ir mankstinamas, kad dvasia su visomis savo galiomis turėtų deramą savęs neišiotą ir reikšėją žemėje.

Tautybės vieta žmogaus tobulybėje

Šioj vietoj kai kas gali paklausti: "Na, taip tai taip, bet ką gi pagaliau turi bendra tautybė su asmenybės, tobulybės ir Dievo artumo siekimu?"

Iš visa to, kas anksčiau pasakyta, turi būti aišku, jog žmogus Dievo siekia visu tuo, ką Dievas jam yra suteikęs; ir siekia ne bet kaip — pasyviai, kaip koks augalas, — bet sąmoningai, pagal savo prigimtį: protingai ir

valingai. Tačiau Dievas žmogui yra suteikęs ne tik prigimtį: protą, valią, aistras ir kūną, kuriais jis niekuo neišskiria nuo visų kitų žmonių, bet ir eilę atsitiktinių, kurių dėka jis yra individualus asmuo, išskirtas iš visų kitų pasaulio žmonių.

Taigi, norint būti, — o norėti yra privalu, nes tai yra Dievo įsakymas — tobulu arba pilnutine asmenybe, yra neišvengiamai būtina išugdyti tigi galimai aukščiausio laipsnio visą tai, ką Dievas žmogui yra užuomazgojęs: t. y. ir tai, kuo jis bendrauja su visais kitais žmonėmis — žmogiškąją prigimtį ir tai,

(Nukelta į 4 psl.)

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIZIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė: akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak.
Šešt. 12-3 v. p. p.
Trečiadienis uždarytas.
Atostogos iki rugpjūčio 21 d.

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų — rez. PROspect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKSA
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
2656 West 63rd Street
Pirmad., antr., ketvirt., ir penkt. nuo 11 iki 1 val. ir nuo 4 iki 7 v. v. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val.: kasdien nuo 6 iki 9 v. v.; šešt. nuo 9 iki 12 val.; arba susitarimu.

Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta.

Tel. GROvehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
8058 So. Western Ave.
Chicago, Ill. 60620
Valandos: 9-12 ir 7-9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienį uždaryta.

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val: kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarimu.

Ofiso 585-2525 Rez. TR 3-0281
DR. ALG. KAVALIŪNAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS
5540 So. Pulaski Road
Pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 2-4 ir 6-9 ir pagal susitarimą.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvis gydytojas)
3925 West 59th Street
Val: pirmad., antr., ketvirt., ir penkt. nuo 12-4 v. p. p. 6-8 val. vak. Šeštad. 12-4 val., trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak., išskyrus trečiadienį. Trečiad. nuo 12 val. vak. Šeštad. 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antr., ketv. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vak. Trečiad. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p. Šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEMlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso PR 8-7773 Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirmad., ketv. 5-8 val., antr., ir penktad. 1-4 v. p. p. Pirminėja tik susitarimu.

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 8-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 9-11 ryto ir 4-5 v. vak. Šešt. 9 v. r. — 2 v. d. p.

DR. JULIA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Vidaus ligos
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: PULman 5-6766
Namų: BEVERly 8-3946
Pirm., antr., ketv. ir 6-8 v. v.; Šeštad. 1-3 v. p. p. Kitom dienom uždaryta.

Ofiso PR 8-7800; Namų 925-769
DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
6159 South Damen Avenue
Valandos: 1-9 v. p. p. Išskyrus trečiadienį

Telef. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val: pirmad., antr., ketvirt., ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Trečiad. ir šešt. 8 v. r. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDINES LIGOS
2745 West 69th Street
Priešais Sv. Kryžiaus ligoninę
VAL: 1 v. p. p. iki 8 v. v. kasdien. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 5-8 v. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadienis ir kitu laiku susitarimu telefonu:
Telef. REpublic 7-2280

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
VAL: 1 v. p. p. iki 8 v. v. kasdien. trečiadienis uždarytas, šeštadienis nuo 10 v. r. iki 1 v. popiet.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ PUSLIES IR PROSTATOS CHIRURGIJA
Ofisas 2454 West 71st St.
Val: antr., nuo 2-5 po pietų ketvirt., nuo 6-8 vak.
Ofiso telef. 776-2880
Rez. telef. PR 9-6730

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 S. Cicero, Oak Forest, Ill.
Kabineto tel. 687-2020
Namų tel. 839-1071
Vizitai pagal susitarimą.

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 6-4410
Rez. tel. GROvehill 6-0617
Valandos: pirm., ir ketv. nuo 12 iki 8 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v.; antr., ir penkt. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Marquette Parko ofisas: 2450 West 71 Street, telefonas 925-8296
Rez. tel. WA 5-3099
Valandos: 10-12 v. r. ir 7-8 v. vak. Šešt. 10-12 v. ryto.
Kitas ofisas: 4944 South Ashland Ave., tel. OL 4-2896
Valandos: 2-5 v. popiet kasdien. Sekmadieniais ir trečiadieniais abu ofisai uždaryti.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROspect 8-1233
Ofiso val.: Pirm., antr., trečiad. ir penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštad. 2-4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirminėja ligonius tik susitarimu.
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 v. v. Trečiad. ir šeštad. uždaryta.

Telefonas — GROvehill 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė: AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2524 West 69th Street
Valandos: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. vak. Šeštadienis 1 iki 4 val. Pirmad., antr., ir trečiad. uždaryta.

Tel. PROspect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS (VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6648 S. Albany Ave.
Val: pirm., antr., ketv. 6-8 v. vak.; penkt. ir šeštad. 2-4 popiet. Kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val: 2 iki 4 p. p. ir 7 iki 8 v. v. Trečiad. ir šeštad. pagal susitarimą.

Ofiso tel. 767-2141 Namų 636-4850
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val: pirmad., antr., penktad. 1-4 v. v.; Šeštad. 6-8 v. v. Ketvirtad. 10-2 v. v.

Sventas Kazimieras Maspetho N.Y., lietuvių bažnyčios fasade. Nuotr. V. Maželis

ATSAKYMAS Į NEATSAKYTĄ LAISKĄ

Pokalbį su niujorkiečiu dr. Algirdu Budreckiu tęsiant

Mielas Daktare,

Į mano atvirą laišką š. m. liepos 16 d. "Drauge" Jūs atsiliepiet net trim laiškais: du atviri ir vienas uždaras, man asmeniškai. Šis asmeniškas laiškas yra įdomiausias (suprasti šių dienų jaunų žmonių galvosenai), bet kartu pats nereikalingiausias. Jeigu aš būčiau norėjęs pasidalyti Jaunimo kongreso mintimis tik su Jumis, tai aš būčiau visai nevarginęs "Draugo" redakcinio personalo ir neužėmęs laikraščio vietos. Kadangi Jūsų antras laiškas panašus daugiau į straipsnį, tai į abu atsakysiu atskiromis pastabomis.

A. PASTABOS Į LIEPOS 30 D. LAISKĄ

Mano laiškas adresuotas Jums todėl, kad aš turėjau laimės šio mūsų tautiečių saskrydžio metu Jus pažinti. Bet šis laiškas būtų turėjęs lygią vertę, jei jis būtų adresuotas Vytautui Didžiajam ar kuriam dievui iš mūsų senosios religijos. Man buvo tikrai staigmena, kai iš Jūsų trijų atsakymų aš supratau, kad Jūs nepagavote "atviro laiško" prasmės, būtent tos, kad jis yra *skiriamas visiems*: tiek Jums, tiek Jaunimo kongreso vadovybei, tiek visai skaitančiai visuomenei. Websteris duoda tokią atviro laiško definiciją: "addressed to an individual but intended for the general public and printed in a newspaper or periodical."

Šio laiško gale Jūs man nurodėte kreiptis į kongreso rengėjus A. Zapracką, Vyt. Kamaną, J. Gailiūsyte ir kt., nelyginant aš ieškočiau kokios satisfakcijos arba lyg jie laikraščių neskaitytų ir Jums adresuoto laiško nepastebėtų...

Aš tikiu, kad Jūsų nuomonės Jaunimo kongresas neklausė, bet, leidžiu sau manyti, kad Jūs vis tiek savo nuomonę šiais ir kitais klausimais turit. Šią nuomonę išdėstyti viešai Jūs ir buvote kviečiamas.

Jeigu kongreso dalyviams būtų pastatyti tik du klausimai: "kongresas pasisiekė" or "kongresas nepasisiekė", mano ranka be mažiausio abejojimo pakiltų už: "kongresas pasisiekė." Bet toks "nubalsavimas" dar nereikštų, kad tame "pasisiekime" mes

nematome silpnų vietų ar nesiderinančių spalvų, kad mes atsi sakome savikritikos ir kiekvieną blizgūtį esam linę priimti už tikrą auksą. Mano laiškas ir yra parašytas ta intencija, būtent, tapti dar vienu, jau pokongresiniu "simpoziumu", kur mes šalti, bet jau konkrečiai, iškeltu me spragas, mažiau nusisekusias vietas, kad ateityje tokių ir panašių klaidų išvengtume. Visi norėtume ir pageidautume atviro ir nuoširdaus, akademinio lygio dialogo. Straipsnis yra sena ir dažnai varginanti idėjų pasikeitimo forma. Daugelis ilgų ir nuobodžių, filosofija persunktų straipsnių visai neskaityti, tuo tarpu laiškas, adresuotas vienam asmeniui, tuoj pagauna visų dėmesį ir sužadina norą įsi-

jungti pokalbį. Klausimas pri- gyja greičiau ir stipriau. Taigi, atviras laiškas iš tikrųjų nėra "laiškas", o tik šviežesnė, sakyčiau, vaizdingesnė priemonė praveisti per spaudą viešas diskusijas pasirinktą temą.

Pradėdamas laišką, Jūs apgailestaujate, kad "liepos 3 d. bendrą vakarą užvestos kalbos apie kultūros ar politikos primatą išsukė beveik ištisą puslapį gal net skaitytoją varginsiančios (m. p. A. K. J. polemikos. Bet kadangi atviro laiško autorius iškreipė mano pasisakymus (m. p. A. K.), noriu kai ką patį paryškinti."

Šis Jūsų "paryšklinimas" implikuoja 1. kad polemika yra varginantis dalykas, reikšia, iš anksto esate nusistatęs savo nuo-

monės tikrumu. Įdomiai ir gyvai vedama polemika niekada ne vargino nei skaitytojų, nei laikraščio, nei polemizuojančių pu- tų. Po tokių įvykių kaip Jaunimo kongresas ir Dainų šventė vengti polemikos tikrai yra nauja. Ir 2. Jūsų minčių aš iškreip- ti negalėjau, nes jų, kaip tokių, griežtai aprėžtų ir nusakytų, nebuvo. Vienas dalykas yra pa- laida: tauškėti prie valgiais ap- krauto stalo ir stiklų kraštais besiliejančio vyno, ir visai kitas formuluoti savo mintis raštu. Menu, mes lietuvių kultūrą ir po- litiką, bet taip laisvai ir nepre- ciziškai, kad vėliau tas mintis atkartoti ir norint nebebūtų ga- lima. Tai turėdamas galvoje, aš laiško pradžioje kaip tik ir pa- brėžiau, kad tai yra "dialogo tą- sa", ne atpasakojimas jau kal- bėto dalyko. Jūsų privilegija, Daktare, neatsakyti į mano kla- simus. Vietoje jų, Jūs turite teisę išskirti visai kitus ir naujai, ką Jūs ir pasirinkote. Tačiau Jū- sų išskirti klausimai be pagrindo priskiriami man. Į juos aš norė- čiau replikuoti.

Pirma. Kultūros primato aš visai nekėliau ir tos pažiūros ne- atstovauju. Nepalaikau nei kul- tūros subordinavimo politikai minties, nei politikos pavergimo kultūrai. Aš pabrėžiau, kad "jaunimą nuvedėt politiniais, ne kultūriniais laukais", kad "paau- kojot viską politikai", kad "ne- buvo išbalansuotas menininkams priklausomas svoris" ir t. t. Nė- ra paslaptis, kad Jaunimo kong- rese kultūra buvo palenkta poli- tikai. Tai nėra kultūros primato kėlimas, kaip Jūs man primetat, bet lygybės pagedavimas: nepa- neigti vieno sąskaiton kito ir at- virkščiai.

Jūs, kiek dabar suprantu, esate politikos primato šalinin- kas. Jums šį klausimą iškelus, dabar yra gera uroga įrodyti mums, vyresniesiems, baigu- siems universitetus Europoj, kad politika yra svarbiau negu kultūra ir kodėl. Kadangi klaui- mas yra bendro pobūdžio, jį gali gvildinti ne tik kongreso vadovybė ar jo dalyviai, bet vi- sai jame nedalyvavę akademi- kai. Turėtume naudingo vėjo, kuris gal nupūstų nuobodulį nuo daugelio akių ir pažadintų susidomėjimą lietuviybės proble- ma tremtyje apskritai.

Antra. Pasisakydamas už pri- deramą mūsų kultūrai vietą, aš niekur neleidau suprasti, kad laisvinimo politika būtų atidėta ar susilpninta, kaip Jūs sugesti- juojat, ir kad "reikia ieškoti modus vivendi su okupantu ir tuo būdu išgelbėti lietuvių kul- tūrą nuo visiško surusavimo".

JULIJA ŠVABAITE

GRAFIKA

Yra tikrai dvi žemės spalvos —
Balta ir juoda.
Yra tikrai dvi saulės spalvos —
Balta ir juoda.

Yra tikrai dvi žolės
Spalvos,
Dvi gėlių spalvos,
Dvi kraujo spalvos,
Smėlio,
Smėlio ir kraujo...

Juodoje saulėje nėra Dievo,
Todėl naktį
Tiktai Jo šešėlis.
Ir smėlyje nėra jo žingsnių ženklų.

Ar juodas kraujas yra juodas?
Ar baltas kraujas yra baltas?

Ir kas yra baltas nepažinimas?
Ir kas yra juodas pažinimas?
Tai yra tikrai dvi žemės spalvos —
Balta ir juoda.

MIRUSIEJI TURI NAMUS

Mirusieji turi namus

— Mes jų neturime.

Mirusieji turi daug laiko

— Mes jo neturime.

Mirusieji turi amžiną troškulį

— Mes jo neturime.

Mirusieji turi daug žemės

— Mes jos neturime.

Mirusieji turi amžinybę

— Mes jos neturime.

PAPRASTA SAVAITĖ

Aš žinau, kad davei man
Tik septynias džiaugsmo dienas,
Ir, neskaiciuojant liūdesio,
Tik septynias naktis,
Tiktai trumpus septynis
Saulės
Patekėjimus.

V. Petravičius

Medžio raižinys

Kas ilgiau, ar diena,
Ar naktis?
Kas trumpiau,
Valanda, ar sekundė?

Aš tariusi, kad gyvenu
Septynis ligus gyvenimus,
Kurį dar nespėjau patirti,

Todėl visa, ką padariau,
Ar tai buvo gera,
Ar bloga,

Buvo tai, ką iš viso
Geriausiai galėjau sukurti...

Argumentacija

Nuotrauka Vytauto Maželio

Tokios idėjos man yra svetimos. Tačiau taip galvojančių yra, ne- ginčiju. Todėl, manau, kad ši tema irgi vėta platesnių disku- sijų ir skubaus tiek politikų, tiek kultūrininkų dėmesio.

Trečia. Aš nesakiau ir dabar nesakau, kad kultūra man yra "dorybės sinonimas". Aš nesa- kiau ir dabar nesakau, kad poli- tika man yra "juodžiausioji nuodėmė." Aš nekėliau ir neke- liu dilemos "politika ar kultūra" (A. Budreckio pabrūkimas). Operavimas tokiais išsireiki- mais kaitina daugiau jausmus, ne protą. Oponentas nugalimas ne žodžiais, bet faktais. Tiesą sakote, kad politika yra kultū- ros lobyno skydas ir pačios kul- tūros sargas, bet taip pat yra tiesa, kad, jei nebūtų kultūros, nereikėtų nei sargo, nei skydo.

B. PASTABOS Į RUGPČIO 6 D. STRAIPSNĮ

Šis Jūsų straipsnis yra mielas tuo, kad jau įsitraukėte į pole- miką. Anas mano klausimas, iš- šaukęs Jūsų šį straipsnį ir kuris yra cituojamas, buvo panaudo- tas visai kita prasme. Man ir į galvą neatėjo mintis, kad Done- laičio era teturėjo vieną Done- laitį! Kiekvienas istorijos laik- metis turi vadų bei žymių asme- nybių visose gyvenimo apraiš- kose, taigi tokių asmenybių tu- rėjo ir Donelaičio laikmetis, o tuo labiau Maironio — Vaidan- to. Naivu būtų teigti priešingai. Mano klausimo mintis buvo: ar mes prisimintume tuos vadus spontaniškai, pokalbyje užklup- ti netikėtai, arba savo jauniau- siojo brolio, jam pamokas be- rengiant, pažadinti iš miego vi- dury nakties? Savaiame supran-

tama, kad atsivertę enciklope- dijas ar kitus istorijos šaltinius, galime jų priskaičiuoti žymiai daugiau negu Jūs nurodėte. Va- dinasi, mano klausimas ir čia nebuvo supastas. Vis tiek yra gera, kad Jūs pajudint mūsų istorijos klotus, nors asmenų at- ranka ir nelabai ideali... Įsigili- nę į šiuos "vadus ir politikus", randu, kad Jūsų šio laiško pra- džioje mano adresu pareiški- mas, jog "Tokiems gresia pa- vojus, jog jų pastangos bus tik momento žybtelėjimai, užgestą be pėdsakų. Nenorima čia šai- pytis iš tokio pareiškimio, tačiau tiesos dėlei reikia atitaisyti klaidą" tebėra neįrodytas, nepa- grįstas ir "klaida" neatitaisyta.

Taip jau gyvenime yra: kuo daugiau taisykla, tuo labiau klystama. Aš nežinau, iš kur (Nukelta į 5 psl.)

Vilniaus vyskupas Protasevičius

ir jėzuitai

PAULIUS RABIKAUSKAS, SJ

Siame straipsnyje*) rašysiu apie Vilniaus vyskupą Valerijoną Protasevičių ir jo santykius su jėzuitais dėl dviejų priežasčių: viena, kadangi paskutiniuoju metu teko tą periodą daugiau pastudijuoti ir nuodugnai susipažinti su gausia Romos archyvuose saugoma, šį laikotarpį liečiančia medžiaga; antra, kadangi lietuviai dar nėra pakankamai įvertinę asmenybę, kurios nuopelnais buvo padaryta tai, kas turėjo didelės įtakos ir Lietuvos kultūrinį, mokslinį, dvasinį ir — ne paskutinėje vietoje — tautinį gyvenimą per ištisus šimtmečius iki mūsų dienų.

Trumpų, bet gerai paruoštų biografinių žinių apie vysk. Protasevičių yra davęs "Liet. Enciklopedijoje" kun. R. Krasauskas. Jis teisingai laiko šį Vilniaus vyskupą "vieną ryškiausių XVI a. Lietuvos dvasininkų figūrų". Vysk. Protasevičiaus nuopelnus Lietuvai išskėlė ir lenkas jėzuitų istorikas Stanislovas Bednarskis, aprašydamas Vil-

niaus Akademijos įkūrimą. Pagal jį, tik vadinamasis (paskutiniame gyvenimo dešimt- metyje tiesiog silpna) sveikata neleisusi vyskupui iškilti į pirmas katalikybės gai- vintojų eiles. Tačiau yra dar nemaža tokių, kurie tebeseka pereinamo šimtmečio lenkų li- beralų autorių pažiūromis ir laiko vysk. Protasevičių buvus be energijos, be didesnių užsimojimų, kartais ir ne pilnai savo parei- gas atlikusį ganytoją. Pavyzdžiui, Puryckis, rašydamas apie protestantiizmą Lietuvoje, apie vysk. Protasevičių atsiliepią: "romus Bažnyčios kunigaikštis mėgo patogumus ir ramybę... mažai jis tesirūpino tikybiniais reikalais" (114 psl.). Tai mieliai pakartoja neseniai Vilniuje išėjusios Mikalojaus Dauk- šos monografijos autorius Jurgis Lebedys (98 psl.), nors tuoj pat pridėda, kad prade- danti reikštis Lietuvoje kontrreformacijos banga išjudino ir senelį vyskupą. Čia galiu tik pastebėti, kad yra žinių, jog jam tikėji- mo dalykai didžiai rūpėjo dar prieš per- imant valdyti Vilniaus vyskupiją, kai Luc- ko vyskupijos reformos reikalais susiraši- nėjo su Varmijos vyskupu Stanislovu Ho- zijum. O nuo pat pirmųjų į Vilnių persikė- limo metų jo korespondencija su Varmijos vyskupu dar padažnėjo. Todėl negalima sa- kyti, kad Puryckio tvirtinimai pilnai atitik- tų istorinę tikrovę.

Nesustosiu čia prie atskirų vysk. Protasevičiaus biografijos detalių. Gimęs 1504 m. Kraiske, Minsko srityje, jis dar jaunas isto- jo į valdišką tarnybą ir iki 1549 m. dirbo D. L. Kunigaikštijos raštinėje, ilgą laiką ci- damas ir karalienės Bonos raštinės viršinin- ko pareigas. Pragyvenimui, pagal anų laikų papročius, jam buvo skirtos stambios bene- fijos: 1533 m. Kražių klebono vieta ir Mai- šiogalos altarija; netrukus po to jis tapo Medininkų katedros kanaaninku, 1537 m. priimtas į Vilniaus kapitulą, kurioje po 10 metų išrinktas dekanu. Kada jis gavo kuni- gystės šventimus, nežinia. Anais laikais daž- nai karaliaus dvaro valdininkai užimdavo tokias, kaip čia suminėtas, vietas ir nebū- dami kunigais, vien tik gavę tonžūrą ir kar- tais žemesniuosis šventimus. 1549 m. Pro- tasevičius paskirtas Lucko vyskupu, o mi- rus 1555 m. Vilniaus vyskupui Pauliui Al- šėniškiui, karalius jį nominavo Vilniaus vys- kupo sostui, kurį jis užėmė kitais, t. y. 1556 metais. Tą didelę vyskupiją išvaldė 23 me- tus, nors paskutinį dešimtmetį jo sveikata buvo gan silpna. Bet kaip tik tuo laikotar- piu jis atliko visa tai, apie ką šandie nori- me kalbėti.

1. Jėzuitai kviečiami į Vilnių

Pirmą kartą su jėzuitais vysk. Protasevi- čius susitiko 1564 m. pradžioje Varšuvoje, seimo metu. Nes kai 1555 m. rudenį Vilni- ue lankėsi vienas iš pirmųjų jėzuitų ordino įsteigto bendrininkų, Alfonsas Salmeronas, Protasevičius dar tebebuvo Lucko vyskupu. Ir jis pats vėliau prisiminė 1564 m. susitiki- mą kaip pirmąją pažintį su jėzuitais. Proga susitikti sudarė į Varšuvos seimą prieš pat 1563 m. Kalėdas atvykęs popiežiaus nunci-

jus vysk. Giovanni Francesco Commendone. Didelis Bažnyčios atsinaujinimo skatintojas ir jėzuitų gerbėjas išsiprašė iš ordino virši- ninkų vieną iš savo palydovų jėzuitą čeką, mokantį taip pat ir vokiškai, Baltazarą Hos- toviną. Seimo metu jis jaunas (31 m. am- žiaus) jėzuitas susitiko daug Lenkijos ir Lietuvos, dvasiškių bei bajorų. Matydamas liūdną tų kraštų Katalikų Bažnyčios padėtį, jis nepraleido progos pakalbinti vyskupus, kad ką nors darytų, ypač kad bandytų įsteigti gerų katalikiškų mokyklų. Taip jis, rašydamas 1564. II. 26 iš Varšuvos ordino generolui, džiaugiasi randas pas vyskupus palankumu. Gniezno arkivyskupas visų aki- vaizdoje jį vadinąs broliu; labai norįs įsteig- ti kolegiją, bet laukias, kad baigtųsi karai su Maskva. Ten pat pažymi, kad ir Vilniaus vyskupas norėtų pas save įsteigti kolegiją, bet kareiviai ir eretikai taip nuturioje jo vvykskupijos žemes, kad jis pats beveik ne- turis ko valgyti (che quasi per se stessio non ha mangiar del pane). Nors šį kartą aplinkybės neleido vysk. Protasevičiui imtis konkrečių žygių, tačiau toji pirmoji pažintis su jau spėjusio pagarsėti ordino atstovu įsmigo giliai į jo atmintį taip, kad po 5 me- tų, kai galėjo parūpinti visa, kas reikalinga kolegijos įsteigimui, prašė, kad būtų atsius- tas į Vilnių kaip tik T. Baltazaras.

Bet 1564 m. Vilniaus vyskupui neišgalint- ką nors daryti, nuncijus pradėjo raginti pa- tį karalių imtis kokių nors žygių. 1565 m. pradžioje vysk. Commendone jau galėjo ra- šyti į Romą, kad karalius sutinkas duoti vi- sa, kas reikalinga įsteigti Vilniuje jėzuitų kolegijai. Pačiam popiežiui pageidaujant, jė- zuitai irgi jau buvo nutarę tą rudenį pasiūs- ti į Vilnių kolegijai mokytojus ir auklėtojus,

nors patys ir labai stokojo darbo jėgų: tiek daug prašymų ir reikalavimų ateidavo iš vi- sų pusių. Tačiau tuokart kolegija nebuvo įsteigta; tai įvyko dėl įvairių priežasčių: Vilniaus vaivados, kalvino Mikalojaus Rad- vilos, subruzdymas, maištas prieš karalių; karaliaus nesistengimas tuojau eiti prie sa- vo pažado duoti Vilniuje steigiamai kolegi- jai fundaciją išpildymo; prie to prisidėjo žmonių jėzuitų ordine visiems darbams ne- pakankamumas ir kaip tik tą vasarą įvy- kusios generalinės kongregacijos nutarimas daugiau rūpintis turimųjų kolegijų tobuli- nimu negu naujų priėmimu.

Nežiūrint to, kolegijos reikalas Vilniuje nebuvo pamirštas. Jis dar labiau parūpo ka- talikams, kai sužinota, kad ir kitatikiai gal- voja Lietuvoje įsistiprinti, įsteigdami savo aukštąją mokyklą. 1565 miręs L. D. Kuni- gaikštijos kancleris Mikalojus Radvila Juo- dasis — kaip tik 1965 m. suėjo 400 metų nuo jo mirties — paliko testamentu didelę sumą pinigų kalvinų aukštosios mokyklos įsteigimui. Goštautų rūmuose Vilniuje tuomet buvo atidaryta, kad ir nedidelė, mokyk- la, ir daugelis bajorų pradėjo į ją siųsti sa- vo vaikus. Bet nasant gerų mokytojų, mo- kinių skaičius žymiai sumažėjo, po trejų me- tų beliko vos 10. Tačiau buvo nemažas pa- vojus, kad Lietuvos kitatikiai gali iš Len- kijos ir kitų kraštų atsikviesti gerų moky- tojų ir per mokyklą platinti savo klaidas. Buvo ir kitas sumanymas: Vilniuje arba Kaune įsteigti tarsi Krokuvos universiteto skyrių. Iš Krokuvos būtų turėję atvažiuoti profesoriai ir dėstyti mokslo dalykus. Tuo reikalu net Gardino seime 1568 m. buvo įteiktas karaliui prašymas. Bet visų tie siū-

(Nukelta į 4 psl.)

*) Paskaita, skaityta 1965 m. rugsėjo mėn. 17 d. Chicagoje, Jaunimo centre. L. K. M. Akade- mijos Chicago šalinio nariams ir — dalinai per- tvarkytoje formoje — tų pačių metų rugsėjo mėn. 24 d. Bostone L. K. M. Akademijos Naujo- sios Anglijos šalinio nariams bei Bostono ateiti- ninkams sendraugiams. Čia spausdinama papil- dytoji versija.

Ar dera kunigams rūpintis lietuvybe

(Atkelta iš 2 psl.)

kuo nuo visų kitų žmonių skiriasi — atsitiktinybės.

Ateidamas į pasaulį, žmogus atsinešė ne atsąją (abstrakciją) prigimtį, bet prigimtį, įkūnytą rasėje, tautoje, šeimoje ir pačiame individe. Rasė, tauta, šeima ir individas yra Dievo skirtas fonas, kuriame žmogus sąmoningais proto ir valios veiksmais kuria savo pilnutinę asmenybę. Rasė, tauta ir šeima ir tik vienam individui būdingosios atsitiktinybės yra tos spalvos, kartu su žmogiškąja prigimtimi individui suteiktos, kuriomis Dievas nori, kad žmogus nutaptų savo asmenybės kultūrinį šėdėvą. Dievas, kuris individą sukuria sau, o ne pačiam individui, žino, kokių spalvų tas ar kitas individas jam geriausiai patinka ir, sykiu jam vienokias suteikęs, jų daugiau nebekeičia. Ir ne individo galioje jas pakeisti kitomis. Daugiausia ką jis pats gali, tai sąmoningai viena, kita, kuri jam nepatinka, arba kuria naudotis jis nemato reikalo (o čia jau ir proto išsilavinimo stoka), nesinaudoti.

Žiūrovui daro neaiškų ar neigiamą įspūdį paveikslas, kurio centrinė figūra, tegu ir su smulkiomis detalėmis, su subtiliausiais niuansais nutapyta, neturi jai natūraliai paremiąčio ir paraiškinčio fono, arba, paveikslas, kurio fonas jokių būdu neatnauja centrinei figūrai, neparyškina jos šiaip jau tobulo, nieku nesiderina su visomis kitomis nupieštomis daiktinėmis centrinės figūros atsitiktinybėmis. Norėtum tirti, kad figūra yra išimta iš savo natūralių aplinkybių ir pakabinta ore. Atrodo, lyg dalininkas, palikęs foną pabaigai, būtų miręs pirma, negu galėjo jį priderinti prie šiaip jau tobulo piešinio. Žodžiu, nors figūra ir tobula, bet integralus vaizdas, paveikslas, kaip galutinai atbaigtas, yra netobulas. Trūksta vienos, figūrą atbaigiančios paryškinančios atsitiktinybės — prideramo fono. Drobėje yra dar tuščių, menininko teptu ko visai nepalietusių vietelių, kurios visiškai atbaigtų paveikslą — pilnutinę realybę, natūraliai ir todėl tobulai derindamosios su vaizduojama figūra. Bonum ex integra causa, malum ex quocumque defectu.

Misionierių bažnyčia Vilniuje (XVII-XVIII amž.)

Lygiai tokia neigiamai veikianti tuštuma yra jaučiama ir žmoguje, nors šiaip ir kažin kaip tobulai išsilavinusiam, kuriame nematyti jokių, vienaip ar kitaip pasireiškiančių tautinių atspalvių. Tautybės atžvilgiu jis nesiduoda rūšiuojamas. Bet jeigu jis netilps kurioje nors Dievo sukurtoje tautybėje, Dievas gali jo neatpažinti kaip savo kūrinio, nes žmogaus, be jo tėvo ir motinos patalkos, Dievas nekuria. O juk tėvai priklauso kuriai nors tautai. Tad kuri tėvų tautybė, toji bus ir vaikų. Priešingu atveju, nuosekli argumentacija — kad tėvai irgi be tautybės — veda prie nesamoningos, sakant, kad tautybės ir tautos visai nėra. Taigi, tariamasis inteligentas, be sąmoningai aiškaus tautinio kolorito, tiek yra pilnutinė asmenybė, kiek trys žmonės yra kvartetas.

Lietuvio būdingiausia ypatybė — jo gimtoji kalba

Žmogus tad pačios savo prigimties spiriamas siekti tobulybės — kuri, kaip jau žinome, turi būti pilnutinė — būtinai turi sąmoningais pozityviais proto ir valios veiksmais nudažyti savo ugdomąją asmenybę ryškiais, Dievo jam per tėvus skirtomis, tautinėmis spalvomis. Visų gi ryškiausia ir žmogui

garbingiausia tautinė spalva yra jo tautai būdingoji kalba, o tai todėl, kad ji yra sąmoningas, žmogiškosios prigimties — proto ir valios — veiksmas, išorinis reiškinys vidaus minties. Kiti žmogaus tautiniai atspalviai: ypatingas kūno sudėjimas, būdinga odos, plaukų bei akių spalva, tautinis temperamentas ir kiti, kadangi nuo žmogaus proto ir valios nepriklauso, nėra ne žmogaus nuopelnai. Ne žmogaus galioje yra savo akių spalvą arba galvos kiaušą pakeisti, bet jeigu jo pilniausioje galioje yra virtinė svetimų kalbų išmokti, tuo labiau jo galioje yra savą prigimtąją tautos kalbą išmokti.

Ką gi tada tenka manyti apie žmogų, kuris, užuot mokėsis savosios kalbos, renkasi vėriau mokytis eile svetimųjų, arba savąją mokėdamas, sąmoningai vengia ją kalbėti. Negalim kitaip manyti, kaip kad toks žmogus yra tik pasigailėjimo vertas kultūrinis neužauga. Čia nekalbama apie tuos, kurie dėl įvairių gyvenimo aplinkybių ir nesąmoningai savo gimtąją kalbą yra pamiršę, bet dabar, supratę jos būtinumą siekiamai pilnutinei asmenybei, kuo stropiausiai stengiasi kaip įmanymai ją tobulinti, kiekviena proga su savaisiais kalbėdami gimtąją kalbą. Minty turima tie, kurie, vi-

siškai nieko nenusivokdami apie kilniausias dvasios vertybes, gėdingai tarnauja svetimųjų opiniui, kad ir raudami slopina savąją dar kartas nuo karto nugalimai pakuždantį garbingą savijautos balsą, nes kitaip, kaipgi žmogus gali būti tyras šimto procentų amerikietis, mokėdamas dar kitą kūrį kalbą šalia amerikiečių pasiskolintosios, ir tos pačios hibridinės angli-sakų kalbos! Koks tiesiog nesu-prantamas tamsumas! Nejaugi amerikietis ir barbaras yra sino nimai? Bet kur čia sinonimai! Juk yra ir barbarų, mokančių jiems giminingų kalbų. Individas (tokio "asmens" vardu negalima pagerbti), kuris gėdiasi Dievo jam per tėvus suteiktos gimtosios kalbos ir tyčia rūpinasi ją nekalbėti, kad, kuo veikliausiai ją pamiršęs, su pagrindu galėtų pūstis tokiu lig šiol negirdėto nužmogėjimo ir žeminančio tamsumo laipsniu: pagaliau jau esu tikras amerikietis; kitaip kalbėti nemoku kaip tik angliškai, — yra nepalyginamai apvertkinesnėje padėtyje negu tamsiausias Afrikos džiunglių pilietis, kuris negali kita, kaip tik Dievo jam duota kalba kalbėti. Tokių "inteligentų" kraštas, išsiviją ar grupė yra taip natūraliai skirti svetimiems tarnauti, kaip gyvulys žmogui ir individas asmeniui. Žmogus, kuris gėdinasi būti tuo, kuo Dievas jį sukūrė, nėra vertas būti tuo, kuo yra.

Tautybė tad, reiškia ryškiausiai kalba, yra Dievo žmogui skirta, neišskiriamai su prigimtimi susijusi, pilnutinė asmenybė papildanti atsitiktinybę. Kas santykiuose su savaisiais kalba savo tautybės nepareiškia sąmoningai, yra tik nepilnai išsiauklėjęs; kas sąmoningai, yra dar klaidingo principo — yra dar pamokytinas ignorantas, nes nežino, tai, kas pilnutinei asmenybei žinotina; o kas sąmoningai, tik dėl raudonos siūlės ar tolygios priežasties, yra pasmerkintas išsigimėlis.

Šitaip santykiu tautybė — asmenybė — kunigystė ir kunigo patrauklumas. Kunigas nebus kultūriškai patrauklus, jeigu pirma nebus asmenybė; nebus pilna gi asmenybė be sąmo-

ningo, o saviesiems ir gimtąją kalbą reiškiamo, tautinio spalvingumo.

Ko šiandien pasauliui labiausiai trūksta? — Asmenybių! Plačiau, giliu, kilnių sielų, kurios iš smulkos, lėkštos kasdienybės pakyla aukščiau pilkos, ištuštos masės; kurios nevegetuoja, nešliaužia paskui gyvenimą, bet veikia, aukojasi, kuria — su kuriomis gyvenimas eina kartu. Ne gyvenimas, ne istorija jas kuria, bet jos — gyvenimą ir istoriją. Asmenybės vadovauja masei, ne seka ją. Kunigas savo pašaukimu irgi yra vadas — sielų vadas, bet sielų, kurios gyvena Dievo, tautybės atsitiktinybe papuošiose kūnuose; taigi viso, pilno žmogaus vadas — o toks yra asmenybė. Tad kunigas pri-

DARGIS DRUG STORE
2425 W. Marquette Road
Tel. HEmlock 4-6050

LAIKE ATOSTOGŲ
nuo rugpiūčio mėn.
15-tos dienos
BUS UŽDARYTA
Sugrįšim rugsėjo mėn.
6-tą dieną.

Prašome patikrinti savo receptus dėl pakartotinių išpildymų.

Dėkingi esame už jūsų paramą.

CHARLES P. DARGIS
Reg. Pharmacist

Kasdien: 9:30 v. ryto iki 8:00 v. vakaro.

Seštadienį: 9:30 ryto iki 5:00 vak. Treč. ir sekm. uždaryta.

RŪTA

MARQUETTE PARKE
6812 So. Western, PR 8-3493

CIA GAUSITE LIETUVISKUS VALGIUS PRITAIKYTUS JŲSŲ SKONIUI!

Atidara kasdien nuo 7 val. ryto iki 8 val. vakaro, sekmadieniais uždaryta.

VILNIAUS VYSKUPAS PROTASEVIČIUS IR JĖZUITAI

(Atkelta iš 3 psl.)

lymai, sumanymai, bandymai neturėjo pasisekimo. Jie betgi veiksmingai paskatino kuo greičiau įvykdyti jau nuo seniai planuojamą užsiimimą: įkurdinti Vilniuje jėzuitus ir sudaryti jiems sąlygas, kad jie galėtų Lietuvos sostinėje atidaryti aukštesniąją mokyklą ir vėliau ją išvystyti į universitetą.

Vienas iš didžiausių to projekto skatintojų Vilniuje, šalia vyskupo, buvo miesto vaitas Augustinas Rotundas. Nuo tų laikų, kai Rotundas ir Stanislovas Hozijus dirbo Krokuvoje, jie abu palaikė artimus ryšius ir dažnai susirašinėdavo. Kard. Hozijus, be abejoj, jį ragino dėti pastangų, kad Lietuvoje sustiprėtų katalikybė. Todėl Rotundas mielai pasidalindavo su uoliuoju Varmijos ganytoju visais savo rūpesčiais ir vargais. Pvz., 1567 m. spalio mėn. jis, rašydamas kard. Hozijui, prašo, kad ir kardinolas ragintų Vilniaus vyskupą ištesėti, vykdant savo nutarimą įsteigti Vilniuje jėzuitų kolegiją. Nors jis dabar ir labai geidžias atkviesti jėzuitus, bet vis vien ir bėgančiam arklui reikia suduoti pentinai (etiam currenti calcar admoveandum est). Po trijų mėnesių vėl rašo kard. Hozijui: vyskupas jau viską paruošęs, kad jėzuitai galėtų įsikurti; tegul

jie kuo greičiau ruošiasi perimti kolegiją, nes vyskupas esąs ir ligonis, ir einas 63-čiuosius metus amžiaus, metus, kurie vadinami klimakteriniais ir, sakoma, daugeliui jie esą paskutiniai (annum agit tertium et sexagesimum, qui climactericus dicitur et lethalis plerisque esse creditur). Rašė ir pats Protasevičius, ypač 1568 metais, tiek Varmijos vyskupui, tiek ordino vadovybei: provinciolui Vienoje ir generolui Romoje. Jį karštai palaikė ir pats kard. Hozijus, kuris jau nuo 1564 m. turėjo laimę įkurdinti jėzuitus savo vyskupijos mieste Braunsberge. Visi tie prašymai, maldavimai pagaliau paveikė ordino kūrį; 1569 pavasarį nutarta, kiek galima greičiau, pasiųsti į Vilnių kelis jėzuitus pasižiūrėti, kaip ten vyskupas paruošė visa, ko reikia kolegijai. Jėzuitams reikėjo būti atsargiems, nes praktika parodė, kad, ypač Italijoje, daug kolegijų, iš pradžių, rodos, gražiai sutvarkytų, po kelerių metų paklūdavo į dideles išsilaikymo bėdas. Bet šiuo atveju, iš tikrųjų, kaip reatai kada jėzuitų mokslo įstaigų istorijoje, viskas jau buvo parengta pirm, negu patys jėzuitai davė sutikimą važiuoti į Vilnių. Vysk. Protasevičius buvo jau nupirkęs namus, užrašęs žemes, dar nebūdamas tikras, ar jėzuitai tą visą fundaciją priims.

2. Atvyksta pirmieji jėzuitai.

Yra išlikęs gan smulkus aprašymas, kaip į Vilnių atvyko pirmieji jėzuitai. Kai tik sužinojo, kad jau pavesta keliems ordino nariams vykti į Vilnių pasižiūrėti, kokia bus jiems skiriama kolegija, vyskupas Protasevičius labai nudžiugo. Tuojau pat iš Vilniaus pasiuntė į Bratysbergą (Rytprūsio-

se), iš kur turėjo atvykti lauktoji jėzuitų grupė, du vežimus su vežėjais ir vieną iš savo sekretorių. Visą darė, kad toji tolimai kelionė (daugiau kaip 400 km) būtų jiems patogesnė ir malonesnė. Vaziavo 6 jėzuitai: viceprovinciolas ispanas Pranciškus Sunyer; jo palydovas — klierikas anglas vardu Vilhelmas; jau anksčiau minėtasis čekas Baltazaras Hostovinas; T. Andrius Boccacio, kilęs iš Frizijos (dabartinės Belgijos); galbūt eiti mokytojo pareigas klierikas možūras Jokimas Petronellus ir nuo Varšuvos kilęs broliukas Andrius Zaleskis. Apie dvi savaites užsėję toji nelengva kelionė. Kai jau priartėjo prie Vilniaus, vyskupo vardu juos pasitiko ir priėmė savo dvare Trakų bažnyčios prepozitas. Ten pernaktavoje, sekančią dieną jie visi, su iškilminga raitelių palyda, įvažiavo į miestą. Tai buvo 1569 m. rugsėjo mėn. 28 d. Žmonės bėgo į gatvę žiūrėti, kas čia dedasi. Garbingieji svečiai buvo įvesti į jiems skirtus namus, kur juos pasitiko katedros kanauninkai ir prelatai. Kiek pailsėję, visi nuėjo į vyskupo rūmus. Viceprovinciolas pasakė trumpą kalbėlę, visų jėzuitų vardu sveikindamas ganytoją. Vyskupas atsakė padėkos žodžiais su ašaromis akyse, kurios jam veržėsi iš didelio džiaugsmo.

Vyskupas nieko nesigailėjo, kad tik jėzuitams Vilniuje patiktų ir jie ten pasiliktų. Rūpinosi net tokiais dalykais kaip valgių ir rūbais. Kol jie patys tinkamai įsitaisė, keleto dienų davė jiems valgyti savo rūmuose. Spalio mėn. 3, t. y. penktą dieną po atvykimo, pasiuntė pas jėzuitus savo siuvėją, kad paimtų visų matus ir pasiūtų rūbus. Viceprovinciolas, kuris netrukus turėjo vykti į Pultuską, atsisakė, tačiau leido tiems, kurie

turėjo pasilikti Vilniuje. Spalio mėn. 5 d. atsitiko nemalonus įvykis. Grįžtančius iš Verkių jėzuitus ant tilto užpuolė, išsitraukęs kardą, girtas žmogus. Gera, kad sykiu ėjo vyskupo notaras, tai juos apgynė. Už dviejų dienų įvykusiam teisme buvo nuspręsta tam žmogui nukirsti ranką, bet, užtariant jėzuitams, bausmė buvo dovanota.

Ir taip toliau, dienoraščio forma beveik kas dieną sužymėti įvykiai ir įvairūs vyskupo gerumo parodymai. Pvz., viceprovinciolui, išvykstančiam į Pultuską, vyskupas dovanavo naujus kaifinius, taip pat ir jo palydovui. Visus dokumentus, liečiančius kolegijos įsteigimą, drauge su savo testamentu perdavė varinėje dėžutėje saugoti jėzuitams. Ir šiaip kiekviena proga rodė savo nuoširdumą, palankumą, pasitikėjimą, kad ordino viršininkų atsiųsti "žvalgai" viską rastų priimtą jų galutiniam apsisistojimui.

Tai buvo tik pirmasis susipažinimas. Jėzuitai pradžioje nė nemanė pasilikti. Bet pamatę, kad viskas taip didžiavasiškai paruošta, pradėjo dirbti, nors ordino vyresnybė dar nebuvo davus sutikimo kolegiją priimti. Žinoma, atvykusieji tėvai tuojau pranešė į Romą, ką jie rado ir kaip vyskupas juos priėmė. Jie siūlė savo viršininkams nedelsiant patenkinti vyskupo troškimą. Rašė ir pats vysk. Protasevičius. Šį kartą jam paviko. Pranciškus Borgija, ordino generolas, vėliau paskelbtas šventuoju, išklaušė sustartino maldavimo ir 1569 m. gruodžio mėn. 24 d. datuotu Vilniaus vyskupui laišku davė sutikimą, pavesdamas tartis dėl smulkesnių su tuomet Austrijoje gyvenusiu provinciolu Lorenzo Maggio. Praėjo dar pusė metų, kol galėjo į Vilnių atvykti pats pro-

vinciolas. Roma pasiuntė keletą jaunų klierikų į lenką kunigą Stanislovą Varševickį, numatytą naujai kolegijai rektorių. Per Austriją, Lenkiją ir Lietuvą, pakeliui iki 14 asmenų išaugusi grupė 1570 m. liepos mėn. 4 d. įžengė į Vilnių. Vėl iškilmingas sutikimas, įvairiausiomis dovanomis apibėrimas. Tų pačių metų liepos mėn. 17 d., šv. Aleksio šventėje, dalyvaujant vyskupui Protasevičiui, buvo pašventinti jėzuitų gyvenami namai, ir toji diena, vyskupo noru, buvo laikoma oficialia kolegijos įsteigimo data, nes kaip tik tą dieną prieš 13 metų vyskupas iškilmingai įžengė į Vilniaus katedrą. Vėliau kasmet tą dieną turėjo būti laikomos pamaldos dėl kolegijos įsteigėjų ir, kol gyveno, — jam pačiam, po mirties — jo giminėms, dėkingumo ženklui, įteikiama pašventinta žvakė.

3. Įsteigiama jėzuitų kolegija.

Reikalas, kuris labiausiai rūpėjo Vilniaus vyskupui ir patiems jėzuitams, buvo stiprios ir pajėgios katalikiškos mokyklos Lietuvoje įkūrimas. Todėl jau pirmieji jėzuitai, atvykę į Vilnių tik susipažinti, už poros savaičių pradėjo privačiai mokyti vyskupo giminių ir kitų vaikų. Buvo sudaromos dvi žemiausios klasės su keliasdešimt mokinių. Kai kitais metais atvyko pakankamas mokytojų skaičius ir buvo oficialiai įsteigta kolegija, vyskupas parąšė visiems savo vyskupijos klebonams skirtą raštą. Jame primena, kad plačioje, garsioje, gausiai apgyventoje, gabių talentų nestokojančioje Didžiojoje Lietuvos Kunigaikštijoje nėra nė vienos aukštosios mokyklos ir ne visi, nors būtų apdovanoti prigimties ir proto gabu-

valo būti asmenybė — pilnutinė asmenybė.

Negana buvo suskaldyti branduolį pirma, negu išmokome, kaip žmonių teisingumu ir meile suvienyti. Dabar einama prie asmenybių skaldymo, žalojimo ir susinimo, prie Dievo duotų atsitiktinybių naikavimo ir ma-

sėjmo. Kas skaudžiausia, kad ne svetimi mums tai daro, kaip Lietuvos komunistai, bet mes patys sau, laisvai. Kas nesinaudoja jai greitai jos netenka, laisvai pasirinkdamas kitais vergauti.

(Nukelta į 5 psl.)

Taupykite

MES MOKAME **4 1/2** ANT VISŲ SASKAITŲ %

Daugiau kaip 50 metų sąžiningai patarnaujame lietuviams.

Kiekviena sąskaita ligi \$10.000 apdrausta Federalės valdžios agenturoje

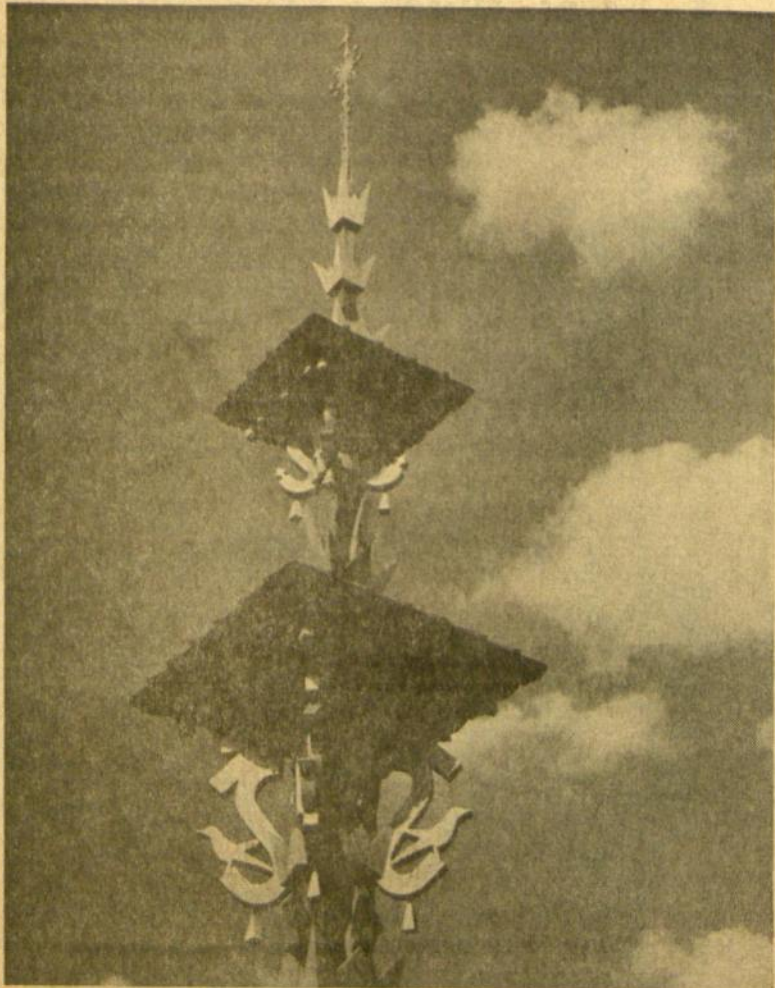
August Saldukas, Prezidentas

4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632
Telef. CL 4-4470

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
AUGUST — RUGPIŪCIO 11, 12, 13 D. D.

DUJARDIN V.S.O.P. IMPORTED GERMAN BRANDY 84 proof	Fifth \$5.29
CUSENIER THREE STAR IMPORTED COGNAC	Fifth \$3.98
DUCAL 1959 VINTAGE RED LISBON IMPORTED GRAPE WINE	Fifth \$4.89
GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P.	Fifth \$4.89
CINZANO VERMOUTH Imported Dry or Sweet 33 oz. Bottle	\$1.89
GORDON'S MARTINI OR VODKA MARTINI (Close out) COCKTAIL	Fifth \$2.98
CALVERT DISTILLED LONDON DRY GIN	1/2 gal. \$6.98
DREWRY'S BEER — 6-Pak Cans DRAFT OR HEGULAR	6-Pak .89
CUSENIER IMPORTED BLACKBERRY, CHERRY or APRICOT LIQUEUR	Fifth \$3.49
MICHELOB BEER Case of 24—12 oz. Throw away bottles	Case \$5.49

Lietuviškasis kryžius

Nuotrauka V. Maželio

AR DERA KUNIGAMS RŪPINTIS LIETUVYBE?

(Atkelta iš 4 psl.)

Deja, gyvenimas rodo ką kita. Drįskime mesti objektų žvilgsnį ne tik į savo sutaną, bet giliau — net į sutanos nešiotą ir įsitikinsime, kad nors naiviųjų minioje ir kikiropai karaliai, tačiau visapusiškai išsiauklėjusių tarpe ne visada sugebame taip jau šauniai pasirodyti. Tie gi mūsų, kurie tautinių švenčių minėjimuose žavime klausytojus savo patriotine retorika, bet savo parapijos kasdieniniuose reikaluose kalbiname dar puikiau — lietuviškai suprantantį jaunimą anglų kalba — o kas dar skaudžiau, paties jaunimo gražiai lietuviškai prakalbinti, atsakome angliškai, ne tik kad nešviečiame kitiems pilnutinei tobulybei privaloma tautos meilės dorybė, ko Dievas ir Jo Bažnyčia iš savo sūnų, juo labiau išrinktųjų, reikalauja, bet esame dar ir pozityviai nekultūringi.

Kristus — Dievas, žmogus, žydas

Baigiant tinka prisiminti, kad kunigo idealas — Kristus, ne tik kaip privatus asmuo, bet ir kaip Mesijas, mūsų Vyriausiasis Kunigas, vykde savo šventąją misiją ryškiausioje savo žydiškos tau-

tybės perspektyvoje. Jeigu Kristus, kaip asmuo ir kaip Ganytojas, aukodamas savo gyvybę už mus, savo avelės, kreipėsi paskutinį kartą į savo ir mūsų dangaus Tėvą nuo kryžiaus gimtąja, iš nekalčiausių savo skaisčiosios Motinos lūpų išmoka, tautinė žydy, o ne valstybine romėnų, kalba — Abba, ne kitaip ir mes privalome, sekdami tuo dieviškuoju Pavyzdžiu, ir kaip asmenys ir kaip savo švento pašaukimo vykdytojai, dangaus Tėvui ir saviems reikštis gimtąja, mums Dievo per tėvus skirta, lietuvių kalba.

● Baltų mitologija vokiškoje enciklopedijoje. „Baltische Mythologie“ — skyrių apie baltų mitologiją vokiškoje enciklopedijoje „Woerterbuch der Mythologie“ (t. I, s. 7, p. 373-454, išsp. 1965) parašė Jonas Balys ir latvis Haralds Biezais: pirmasis rašo apie lietuvių mitologiją, antrasis apie latvių ir abu kartu apie senprūsų. Istorinį įvadą davė viso leidinio redaktoriai H. W. Haussig. Enciklopediją leidžia Ernst Klett Verlag, Stuttgarte.

mais, išsagalį važiuoti mokyti į užsienius. Sakosi, nutaręs atkviesti į Lietuvą ir į Vilnių Jėzaus draugijai vienuoliui. Iškęs jų nuopelnus mokslė ir apaštalavimo darbe, žinomus visame prikščioniškame pasaulyje, praneša, kad rudenį šv. Stanislovo šventėje (turi mintyje jo relikvijų perkėlimo šventę rugsėjo mėn. 27 d.) būsianti atidaryta Vilniuje mokykla, kurioje veiksiančios visos lotynų kalbos gramatikos ir humaniora klasės, būsią taip pat mokoma retorikos ir graikų bei hebrajų kalbų, kai kas bus dėstoma iš teologijos ir duodamos vokiečių kalbos pamokos. Dievui padedant, ateityje numatoma padidinti dėstomų dalykų ir paskaitų skaičių. Ragina, kad galintieji studijuoti atvažiuotų nustatytą dieną, bet drauge primena, kad jie jau prieš tai turi būti išmokę skaityti ir rašyti. Paklusnumo vardu ir grąsindamas ekskomunika, jei kas neklausytų, Lepia tą laišką po jo gavimo pirmą šventadienį perskaityti iš sakyklos ir raginti tėvus, kad studijoms tinkamus vaikus siųstų į Vilniaus kolegiją. Įdomi laiško gale pridėta pastaba. Kadangi, sako, gan daug mūsų vyskupijoje parapijų turi užėmę eretikai, kad šis laiškas kokių nors būdu nepatektų į jų rankas, griežtai įsakome, grąsindami ekskomunika ir sinodo bausmėmis, jį perskaityti ir perrašyti į bažnyčioje saugomą aktų arba metrikos knygą, persiųsti kaimyniniam, ezeija neužsikrėtusiam klebonui; jei būtų ezeija užsikrėtęs, tai jį aplenkiant. Paskutinytis laiška turi gražinti arba pasiųsti mums arba mūsų oficialui Vilniuje. Laiškas rašytas Vilniuje 1570 m. liepos mėn. 25 d.

Tuoju pradėjo rinktis mokiniai. Per Zo-

linę jų buvo jau 122; iki mokslo metų pradžios skaičius pakilo iki 160. Būtų galėję būti kur kas daugiau, bet tuo metu tai vienur, tai kitur rodėsi maro ženklų, ir buvo didelis nederlius, kokio niekas lig tol neprišiminė, kad daug kas badu mirė. Vis vien atidarytos visos penkios kolegijoje įprastos klasės: Donato arba infima, gramatikos, sintaksės, humanitaris ir retorikos. Žinomos ir pirmųjų mokytojų pavardės: žemiausioje, t. y. Donato klasėje — Jokimas Petronellus, jau 1569 m. su T. Hostovinu atvykęs iš Pul-tusės; gramatikos klasėje — klierikas Martynas, Suabius, lenkas; sintaksės klasėje — klierikas Motiejus Hasleris, vokieitis; humanitaris klasėje — klierikas Pranciškus Fabricius, belgas iš Liuvėno; retorikos klasėje — kun. Tomas Zdelarickis, kroatas; šiam duotas padėjėjas klierikas Jonas Hayus, škotas. Minimas dar ir klierikas Dovydas, airis, kaip poetikos profesorius ir 'co-moediarum instructor', atseit, vaidinimų paruošėjas. Studijų prefektu paskirtas, jau minėtas Tomas Zdelarickis. Su šiuo mokytojų sąstatau pradėti pirmieji oficialūs studijų metai. Pirmiausia spalio mėn. 15, 16 ir 17 dienomis vyko vieši disputai, į kuriuos buvo pakviesti ir kitatikiai, bet jie nedrįso viešai kalbėti. Šv. Luko šventėje, spalio mėn. 18 d., suvaidinta lotynų kalba 'comœdia Hercules' (komedijomis anais laikais buvo vadinamos dramos, vaizduojančios daugiau paprastų žmonių gyvenimą ir siekiančios pamokomosios išvados, kai tuo tarpu tragedijoje veikėjais būdavo įžymūs asmenys arba herojai, vartoja aukštą, iškilmingą stilių ir sužadina pasibaisėjimo arba pasigailėjimo jausmus). Vaidinimas vyko kolegijos kieme

ir jo žiūrėti suėjo vyskupas, Vilniaus vaitas, miesto tarybos nariai, daugybė didikų, bajorų ir tiek žmonių, kiek tik galėjo tilpti. Visi stebėjosi mokinių sugebėjimais ir jų greitu pasiruošimu. Mat, vaidintojų tarpe buvo keletas, kurie prieš tai jau studijavo Braunsbergo kolegijoje ir buvo išmokę reikiamų dalykų. Pagaliau spalio mėn. 23 d., pirmadienį, pradėtos pačios pamokos. Sekančiais metais (1571) nutarta atidaryti filosofijos kursą. Jam klausyti atkeldinti keli pačių jėzuitų klierikai iš Braunsbergo. Bet kurso pradėjimą ir bendrai antrųjų mokslų metų tvarkingą pravedimą sutrukdė Vilniuje pasirodęs maras. 1571 rugsėjo mėn. 23 d. vysk. Protasevičius išvažiavo į 'Persai' (tur būt, Persojus, netoli Valažino, važiuojant Minsko link); už dviejų dienų buvo išsiųstas T. Tolmainer, vicerektorius, paruošti apsistojimo vietą jauniems klierikams Armoniškių bažnytkaimyje, netoli Varanavo. Rugsėjo mėn. 27 d. iš Vilniaus išvyko beveik visi jėzuitai, išskyrus tik rektorius Varševickį, kuris nusprendė pasilikti, 'kad eretikams nebūtų duota proga skeistie prieš mus šmeižtus, jog, užėjus nelaimėi, visi išlakstė', ir, žinoma, kad būtų kam teikti dvasinę pagalbą mieste pasiliku-siems katalikams. Su rektoriumi liko dar du kunigai ir 5 iš klierikų bei brolių. Deja, maras pareikalavo aukų ir iš jėzuitų. Po trijų savaitių, šv. Luko šventėje, klausydamas išpažinčių, užsikrėtė T. Lukas Krasauskas (Crassovius) ir trečią dieną mirė. Į jo vietą stojo kitas, T. Jonas Konarskis (Conarius), neseniai atvykęs iš Braunsbergo studijuoti filosofijos. Kunigai turėjo daug darbo; beveik visi, kurie buvo mieste, norėjo

atlikti išpažintį. Per Kalėdas ėję prie šv. sakramentų net daugiau žmonių negu jubilėjaus metais. Mirtis pakirto ir jauną 18-metį broliuką Grigalių Bossevių, kuris prieš durų vargšams dalino išmaldas; sausio mėn. buvo pašaukta pas Dievą kita jauna jėga, dar naujokas Br. Vincentas Kaskovskis (Cas-covius), kuris kaip slaugytojas tarnavo anksčiau užsikrėtusiems ir mirusiems ben-drabroliams; vasario mėn. 7 d. mirė 20-me-tis klierikas Stanislovas Mieleckis, iš garsios Mieleckių giminės. Pagaliau balandžio mėn. 8 d. mirtis užklupo ir T. Tomą Zdelarickį, kuris vos prieš ketelį savaitį buvo pradėjęs dėstyti filosofijos kursą. Taigi per 6 mėnesius Vilniaus kolegija neteko 2 kunigų, 1 klieriko ir 2 broliukų, jaunų, taip reikalingų jėgų.

Pats didžiausias maro pavojus tačiau jau buvo praėjęs apie Kalėdas. Paskutinėmis gruodžio ir pirmomis sausio mėn. dienomis grįžo visi, kurie buvo pasitraukę iš Vilniaus. Bet reguliarios pamokos kolegijoje galėjo būti pradėtos tik vasario mėn. 25 d. Tą dieną buvo pasakyta kalba 'in laudem philosophiae' ir suruošta disputacija iš logikos. Mirusį filosofijos profesorių T. Zdelarickį iki studijų metų galo pavadavo T. Jonas Vigorius, kilęs iš Vokietijos, Osnabruecko srities, o nuo 1572 m. rudens filosofiją dėstė dar ne kunigas Jonas Hayus, škotas. Filosofijos kursas kurį laiką buvo trimetinis, dėstomas ne lygiagrečiai, bet kasmet paillui. Pamini-ma, kad tais metais (1572) kolegija už 40 auksinų įsigijo gaublių, paruoštą įžymaus Liuvėno universiteto astronomijos profesoriaus Gemma Frisius (sulotyntas vardas Reinero van den Steen).

1574 m. buvo įvestas matematikos dėsty-mas; pirmuoju dėstytoju paskirtas iš Poznanės kilęs jėzuitas Leonardas Krakier, vėliau 1595—1599 buvęs Vilniaus akademijos rektorium. Tų metų vasarą į Vilnių atvyko ispanas T. Petras Viana; jis buvo paskirtas studijų prefektu ir teologijos dėstytoju, nors pilnas teologijos kursas buvo atidarytas tik 1578 m., kai buvo užtikrinta jo dėstyto-jams išlaikyti fundacija. Tuomet, 1578 m. spalio mėn. gale, pradėtos teologijos paskaitos, kurias skaitė: profesoriai — T. Garsias Alabianus, ispanas — scholastinę teologiją (tais metais aiškino pirmąją šv. Tomo Akvini-neio Summos dalį); T. Antanas Arias, ispanas — scholastinę teologiją (aiškino iš traktato De virtutibus meilės dorybė); T. Justas Rabus, lenkas iš Krokuvos — egzė-gezę (aiškino šv. Mato evangeliją); po kelių savaitių pradėta dėstyti ir hebrajų kalba, kurią skaitė pats rektorius, Varševickio įpėdinis, T. Jokūbas Wujekas. Šioje grupėje nepaminėta nei moralinė, nei kontraversijų teologija; abu dalykai pradėti dėstyti tik po trejų metų. Tokiu būdu nuo pat pirmųjų savo veiklos metų kolegija sparčiai augo, kol aštuonerių metų bėgyje pasiekė visų tuomet įprastų dėstyti jėzuitų akademijose dalykų įvedimą. Studentų skaičius išaugo iki 500, o Vilniuje esančių jėzuitų iki 50. Betruko tik universiteto titulo, kurį iš tikrų-jų netrukus kolegijai suteikė Lenkijos kara-lius ir pats popiežius. Bet pirma pažvelkime dar į aukas, kurias vysk. Protasevičius su-dėjo kolegijos įsteigimui bei išlaikymui, ir į vieną kitą jo santykių su jėzuitais aplin-kybę. (Bus daugiau)

ATSAKYMAS Į NEATSAKYTĄ LAIŠKĄ

(Atkelta iš 3 psl.)

Jūs sėmėtės žinias apie suminė-tus ano šimtmečio Lietuvos poli-tikus, kuriuos, suprantu, sta-tote pavyzdžiais man ir mūsų jaunimui. Betgi Jūs nušvietėt tik vieną jų veido pusę. Antro-ji tų žmonių veido pusė rodo visai ką kita... Pažvelgę į abi anų vadų veido puses, aš vie-šai teigiu (ir prašau man įro-dyti kitaip), kad jie, net krūvon sudėti, neatstoja vieno Donelai-čio. Jie nėra mums pavyzdžiai, nes vargu ar bent vienas jų mo-kėjo lietuviškai ir ar tiesioginiai priklausė lietuvių tautai. Šiam teigimui paremti aš imu žinias iš Lietuvių Enciklopedijos, ku-rią laikau pakankamu autorite-tu mūsų istorijai pažinti.

K. Sapiega "valdė milžiniškus dvarus, išmėtytus po visą Lietu-vą" ir "despotiškai valdė kraš-tą, dažnai neatskirdamas savo asmeniškų reikalų nuo valsty-binių." (XXVI t., 475 psl.).

L. Čartoriskis, grynas lenkas, rusų valdžios šalininkas, siekęs Lenkijos sosto rusų pagalba, kol, pagaliau, pasirašė I valsty-bės padalinimo sutartį. (IV t., 145 psl.).

A. Tiženhausas buvo vokieitis iš Holsteino giminės. Prieš gy-venimo pabaigą už kažką nu-baustas, atimant teises ir parei-gas.

J. Chreptavičius buvo, matyt, geras valdininkas. Jei būtų jis ypatingai Lietuvai pasižymėjęs, mūsų enciklopedija jam būtų skirusi daugiau nei 17 vienos skilties eilučių.

I. Potockis dirbo Lenkijai. "Potockis buvo vienas pagrindi-nių Varšuvos mokslo d-jos stei-gėjų" ir "1809 buvo nuvykęs į Vieną, kur savo pasimatyme su Napoleonu ragino pastarąjį at-kurti Lenkijos nepriklausomy-bę" (XXIII t., 354 psl.).

S. Kasakauskas taipgi abejo-tinas, jeigu pačių sukilėlių bu-

vo pakartas. Liet. Encikl. XI t. 128 psl. rašo: "Dabar jis pasi-darė tikras Maskvos samdiny-s, savanoriu stojęs į Maskvos ka-riuomenę ir kartu su ja kovo-jęs prieš lietuvius ir lenkus".

K. Prozoras visai neminėti-na kaip asmenybė: "bijodamas re-presijų ir savo dvarų konfiska-cijos, prisidėjo ir prie Targovi-cos konfederacijos, kuri buvo ne kas kita kaip Maskvos politi-kos agentūra Lietuvoje ir Len-kijoje." (XXIV t., 132 psl.).

J. Jasinskis irgi buvo lenkas, vargu su lietuvių tauta ką bend-ro turėjo, nors ir dalyvavo ana-me sukilime. "Jasinskis veržėsi į Vilnių, nes ten tikėjosi sėk-mingiau išvystyti savo politinę veiklą" ir "žuvo 1794 ginda-mas Varšuvos priemiestį Pra-gą." (IX t., 324 psl.).

Tadas Kosciuszka, nežiūrint, kaip jo darbai yra dideli ir idė-jos kilnios, tikrai nėra Lietuvos herojus ir tikrai nedirbo nei Lie-

tuvos valstybės, nei jos žmonių gerovei. (Plačiau kiekvienas ga-li pasiskaityti nurodytuose en-ciklopedijos tomuose. Įdomu pa-riuomenę ir kartu su ja kovo-jęs prieš lietuvius ir lenkus".

Sapiegos, Kosciuškos, Potoc-kiai, Čartoriskiai ir k. buvo ku-nigaikščiai ir garsūs kaip tokie jau "iš gimimo". Vienas daly-kas yra gimti karaliumi ir bū-ti vainikuotam ir kitas dalykas gimti elgeta ir būti vainikuo-tam. Pirmuoju atveju mes susi-duriam su paveldėjimo įstaty-mu — ir kvailiai būdavo vaini-kuojami. Antruoju gi — turime politinį ir karinį genijų. Jūsų duoti pavyzdžiai į tai neatsako.

Donelaitis tačiau savo palikimu yra užsidėjęs tokį vainiką, elge-tą gimęs, lyginant jį su Sapie-gomis. Jūsų "pavyzdžiai" ne tik

kad nėra lietuviškai, bet ir ne kalbėjo. Juma, sakote, tai ne-svarbu. Tegu būna nesvarbu, jei Jūs taip manote... Kiek jie įtaigojo kraštą ar tautą Lietu-voje savarankumo ar tautinio atgimimo linkme, Lietuvos is-torikų dar nesiimta iš esmės įrodyti. Matyt, tie žmonės jiems (Lietuvos istorikams) nėra prie širdies ar trūksta davinų juos laikyti mūsų tautos svarbiais vadais. Daugelio jų net istori-jos vadovėliai nemini arba tik prabėgom, faktiškai ir dalykiš-kai, reiškia mūsų vaikams nėra reikalo apie juos daug žinoti.

Taip, Daktare, Donelaičio rankraščiai tada dar pastoriaus stalčiuje tebegulėjo. Bet jie bu-vo greit atrasti, išimti ir... O, Jūs jau žinote, kas su tais rank-raščiais atsitiko.

Bičiuliškai Jūsų
Anatolijus Kairys
Chicago, 1966. VIII. 7

Automobilio nelaimės atveju skambinkite
(In case of accident, call)
COUNTRY AUTO REBUILDERS
G R 6 - 7 7 7 7 24 hour towing service

Karosierijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkių patalysmai.

FRONT WHEEL ALIGNMENT — WHEEL BALANCING
BODY AND FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR
2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629
Savininkas — MIKAS CESAS

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
Sav. DAN LIUTIKAS
NAUJŲ PARDAVIMAS — VARTOJAMŲ TAISYMAS
GREITAS patarnavimas — GARANTUOTA — KREDITAS
2412 WEST 71st ST., CHICAGO, ILL. 60629, TEL. — 471-2446

4½% 5%

current dividend on investment bonus
4½% DIVIDENDŲ MOKAMA PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS.
Už 1 metų investavimo bonus mokama 4½% dividendų kas pusmetį ir dar išmokama po ½% už kiekvienus metus, 4 metams praėjus.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632
Valandos: Pirmad., Antrad., Penktad. ir Šeštad. 9 v. r. iki 4:30 v. p. p.
Trečiad. uždaryta; Ketvirtad. 9 v. r. iki 8 v. v.

Visų rūšių
taupmenoms
4 kartus
metuose

Taupmenos įdėtos iki 15 dienos mėnesio,
pelno dividendą nuo pradžios mėnesio.

Paskolos namams įsigyti ar taisyti
TURTAS \$103,000,000.00
REZERVAI \$9,800,000.00

Bendrovė iš seno vedama tėvo ir sūnaus

JUSTIN MACKIEWICH
Direktorių Tarybos Pirmininkas

JUSTIN MACKIEWICH, Jr.
Prezidentas

VALANDOS:
Pirmadieniais 9 iki 8 v. vak.
Antradieniais 9 iki 4 v. vak.
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 9 iki 8 v. vak.
Penktadieniais 9 iki 4 v. vak.
Šeštadieniais — 9 iki 12 val.

STANDARD FEDERAL
SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
OF CHICAGO
4192 ARCHER AVE. — CHICAGO, ILLINOIS 60632
Telef. — Virginia 7-1141

Pr. Lapė. "Čičinsko" iliustracija iš Romuvos leidyklos tik ką išleisto liuksusinės Maironio baalidžių knygos.

NAUJI LEIDINIAI

• **Domas Velička, KONSPEKTINĖ LIETUVIŲ KALBOS METODIKA, II dalis, grožinio skaitymo pamokos.** Pedagoginio liuanistikos instituto leidinys, mecenatas Lietuvių fondas, Chicago, 1966. Leidinys 10 1/4 x 8 1/2 inč. formato, 92 psl., spausdintas rotatorium, gaunamas šiuo adresu: Pedagoginis liuanistikos institutas, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636, kaina \$2.50.

Kai žiorykščiame liuanistiniame švietime ieškoma naujų metodų, kai dėl jų ir dėl vadovėlių diskutuojama periodinėje spaudoje, šio leidinio pasirodymą reikia laikyti sveikintinu ir teigiamu reiškiniu. Leidinio prarmėje, be kita ko, rašoma tarmėje, be kita ko, rašoma: "Suplanuotoji išleisti "Konspektyra sudėtini mokytojų darbas. Kai kurių kolegų darbams kiek užsivilkinus ir tuo tarpu negalint išleisti visos "Metodikos" vienu leidiniu, pirmiau leidžiama šios "Metodikos" II dalis.

"Metodika" leidžiama konspektine forma, kokia patyrušiam mokytojų gali atrodyti per daug sukrantytų dalykų. Tokia forma pasirinkta dėl to, kad išvijoje į lietuvių kalbos mokymo darbą kaskart vis daugiau ir daugiau tenka įsijungti metodiskai mažiau tepasirušiams mokytojams, kuriems ir akademiškesne forma parašyta metodika praktiškai, mūsų nuomone, mažiau tebtų naudinga. Konspektinė mokymo pagrindų aiškinimo forma, kaip to darbo praktika ir su Instituto klausytojais yra parodžiusi, šio metodo sąlygomis žymiai naudingesnė".

ATSIŪSTA PAMINET

• **Pranas Gavėnas, DIDYSIS REISAS.** Pedagoginis paauglio vairuotojo patentas. Pradedančiam berniukui maistinga mąstymo medžiaga, pristatyta patrauklia forma. "Jaunimo bibliotekos" rinkinys. Saleziečių leidinys ir spaustu- vė, Castelnuovo Don Bosco, Italija, 1966 m. Kaina \$2.00.

• **RAUDONDVARIO PADANGĖJ, 1965-1966 m.** Putnamiečių seselių mergaičių bendrabučio 24 psl. gausiai iliustruotas leidinys. Redaguoja Sesuo M. Jurgita, Eleonora Kivenaitė, Marytė Danilūnaitė ir Janė Tumosaitė.

• **J. Sakalas, SAULĖTEKIO SKRYDIS.** 1966 m. 166 psl. eilėraščių rinkinys. Kas ir kur išleido, nelabai aišku. Knygos kaina taipgi nepažymėta. Iš eilėraščių parašymo datų galima matyti, kad tai yra gana ilgo laikotarpio eilėraščių rinkinys, nuo 1917 metų iki dabarties. Knygos autorius gyvena Muenchene. Adresas: J. Sakalas, 9 Muenchen 13, Adalbertstr. 38/8, W. Germany.

• **BENDRUOMENĖJE IR STOVYKLOJE.** Jauniems žmonėms techniškių patarimų leidinėlis

ti: Sportas, 91-30, 221st Street, Queens Village, New York, 11428. Administracijos reikalais rašyti: J. Sodaitis, 87-85, 95th Street, Woodhaven, New York 11421. Prenumerata nerenkama, atskiro numerio kaina 1 doleris.

• **LITHUANIAN SPORTS REVIEW, 1966, Vol. 2.** Editor: Povilas Zumbakis. Assistant Editor: Izidorius Nausėdas. Copy Editor: Carolyn Aleunas. Art and Layout: Rimvydas Tveras. Published by Lithuanian Athletic Club Aras. Printed by M. Morkūnas Printing Co., Chicago. Price: 75 cents.

• **MOSU SPARNAI 1966 m.** birželis, nr. 20. Lietuvių evangelikų reformų žurnalas. Leidėjas — Lietuvių evangelikų reformų kolegija tremtyje. Ats. redaktorius — kun. Povilas Dilys, 1942 N. Spaulding Ave., Chicago, Ill. 60647. Administratorius — Jonas Palšis, 5718 S. Richmond St., Chicago, Ill. 60629. Leidinio tiražas 2000 egz. kaina — auka.

• **Juozas Bertulis, TEVŲ NAMELIŲ ILGESYS.** 1. O, atsimenu namelį (žodž. Vytės Nemunėlio). Trims balsams ir forteponui: 2. Tėvų nameliai brangūs (žodž. Vytės Nemunėlio), trims balsams ir forteponui. Išleista autoriaus lėšomis, Chicago 1965-66 m. Sukrauta J. Karvelio prekybos namuose ir "Drauge". Kaina 50 centų.

• **Juozas Bertulis, DU VEIKALIUKŲ LAUDIES MOTYVAIŠ.** Mūsų jauniems pianistams. Išleista autoriaus lėšomis, Chicago 1965-1966 m. Sukrauta J. Karvelio namuose ir "Drauge". Kaina 35 ct.

• **ZVAIGZDĖ, 1966 m.** liepos - rugpjūčio mėn., nr. 7. Mėnesinis religinio pobūdžio leidinys, ypach puikiai iliustruojamas meniškoms

Algimanto Kežio nuotraukomis. Metinė prenumerata \$3.00. Adresas: Zvaigždė, 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636.

• **LUX CHRISTI, 1966 m.** liepos mėn., nr. 2 (55). Leidžia ALRK Kunigų Vienybė. Redaktorius kun. Petras Celieius, 2718 St. George St., Los Angeles, Calif. Administratorius — kun. Petras Činikas, MIC, Marian Hills, Clarendon Hills, Illinois 60514.

• **PEDEKIS, 1966. V. 23. Nr. 4 (103).** LSS Australijos skautų

čių laikraštis. Leidėjas — LSS Australijos rajonas. Redaktorius — s. B. Zaly, 9 Lloyd Ave., Yagoona, N. S. W. Australia. Administratorius — S. Sankauskas, 103 Pringle Ave., Bankstown, N. S. W., Australia. Metinė prenumerata Australijoje \$1.50. JAV — \$2.00.

• **Akėčios, 1966 m. nr. 1 (6).** Humoro, satyros, sarkazmo ir ironijos plaukštas. Metinė prenumerata \$2.00, atskiras numeris 50 centų. Laikraštis išsina keturis kartus metuose. Adresas — 122 Wyckoff Ave., Brooklyn, N. Y. 11237.

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 So. Western, PR 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais uždaryta liepos ir rugpjūčio mėn.

4 1/2%

We invite
Your Savings

DIVIDEND CHECKS MAILED
QUARTERLY ON INVESTMENT
SAVINGS ACCOUNTS

ST.
ANTHONY

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Gribsauskas, Exec. Secv.

1447 SO. 49th CT. • CICERO, ILLINOIS 60650

HOURS: MON. 9-8; TUES., THUR., FRI. 9-5; SAT. 9-1; WED. CLOSED

PHONE 656-6330

Tik per 10 dienų...

trumpam vasaros sezonui ir už labai pagigintą kainą siūlome ypatingai gerus ir praktiškus siuntinius, kurie pristatomi į Lietuvą oro paštu laike 10 dienų.

Šie taip praktiški ir reikalingi siuntiniai sutels Jūsų artimesiems malonią staigmeną ir netikėtą paramą, tad nepraleiskite šią retai pasitaikančią progą ir pasinaudokite šiuo mūsų specialiu pasiūlymu.

Mergužėlė (01).

Italiskas labai populiarus lietpaltis, vilnonė kostiumui arba vasariniam paltui medžiaga, 4 jarda gelėtos šilkinės suknelės medžiagos, 1 nailono skarelė, 1 šilkinė labai graži gelėta skarelė, 2 poros geriausių nailono kojinių, 1 nepermatomo nailono bliuskutė.

Kaina \$65.00.

Bernužėlis (02).

Nailoniniai spalvoti arba balti viršutiniai marškiniai, 1 telyno kaklaraištis, vilnonė vasariniam kostiumui medžiaga, arba juoda kostiumui medžiaga, 1 specialus labai stiprus Italiskas lietpaltis, viena pora nailono kojinių su 6 mėnesių garantija, 1 be rankovių su kostiumu dėvimas megztukas.

\$65.00.

Jungtinis Mergužėlės ir Bernužėlio siuntinys kainuoja tik \$120.00.

Tebesiuočiami mūsų anksčiau skelbtieji, didelio pasisekimo turėjusieji siuntiniai: V-3 — 10 1/2 jardo angl. viln. medž. trims kostiumams už 55 dol.; P-3 — 9 j. trims paltams viln. angl. medžiagos už 60 dol.; N-4 — 16 jardu nepermatomo nailono gražiausių raštų 4 suknelėms už 45 dol.; ir M-13 vertingas augšto kaloriteto maisto siuntinys 22 lbs. už 30 dol.

Prie visų išvardintų siuntinių galima pridėti pageidaujamų dovanų iš mūsų katalogų arba Jūsų pačių supirktų prekių. Jūsų pačių siuntinius išskyspediuojame iš Londono tik už 12 dolerių, plius faktinis Sovietinio maito išlaidos. Tokius siuntinius galite mums siųsti žemiau nurodytu adresu pažymėdami mūsų tranzitinio sandėlio ženklą: B. O. 11690/64.

BALTIC STORES LTD.

421, Hackney Road

London, E. 2.,

Great Britain

Seniausia šioje srityje lietuviška firma. Garantuotas ir gėvėjio parašu patvirtintas pristatymas per 3-4 savaites. Visos siunttos registruotos ir apdraustos.

Atstovai: L. Venckus, 7030 Talman Ave., Chicago, Ill., tel. 436-0494; Gaiva, 3570 W. Vernor, Detroit, Mich.; ir A. Kusinskis, 124 Park Str., Sudbury, Ont., Canada.

Vilų pirkimo, nuomavimo taip pat ir dėl visų kitų reikalų Ispanijoje, prašome kreiptis į mūsų atstovą ten: Palanga Properties, Ltd., 24 Calle Monasterio de Poblet, Comarruga, Prov. de Tarragona, Espana.

PLANINGAS TAUPYMAS

moka gerus dividendus

PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, mes apmokame persiuntimo išlaidas.

4 1/2%

Dabartinis dividendas išmokamas du kart per metus.

MUTUAL
Federal
SAVINGS & LOAN
ASSOCIATION

Pirmadienį, antradienį ir penktadienį nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadienį nuo 9 val. ryto iki 8 v. vak. Šeštadienį nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų. Trečiadienį uždaryta visą dieną.

Chartered and Supervised by the United States Government

2212 W. CERMACK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS

Phone Virginia 7-7747 John J. Kazanavich, Pres.

AUTOMOBILIAMS VIETA GRETA Mūsų ĮSTANGOS

PAPUOŠKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIMOMIS. DAR SUSPĖSIME PAGAMINTI ŠVENČIŲ SEZONUI, TIK PASIRŪPINKITE PAS

STEIN TEXTILE CO.

urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokados, "boucle's", "fiberglass".

PIRSKITE NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ.

STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylonų, taffetą, aksomo, ANGLISKŲ MERZIAGŲ paltams ir kostiumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill. HA 7-3737

Atdara kasdien ir sekm. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta

Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę Jefferson St. Chernin's alkštėje

PRISTATYMAS NEMOKAMAI

ROCHKES MEDICAL
ARTS
3213 W. 63rd Street
Tel. WA 5-4787

REMBLAKES - ROCHKES
APOTHECARY
2421 W. 63rd Street
Tel. HE 4-1500

DIABETINIS MAISTAS IR GAMINIAI

Mes patefonuosime Jūsų gydytojui

Artesian Restaurant

2432 West 63rd Street

(63rd & Artesian)

• Skanūs valgiai

• Geras patarnavimas

• Puiki atmosfera

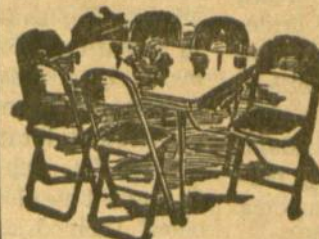
PIETŲS

\$1.65 & \$2.25

JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS. TALPA — 350 SĖDIMŲ VIETŲ.

Rezervacijoms skambinkite — 436-4622.

Atdara sekmad. iki ketvirtad. 6 v. ryto iki 1 v. ryto, penktad. ir šeštadieniais iki 5 valandos ryto.

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road

Tel. SEEley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvir. 9-9 val. antr., treč. ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmadienį atdara nuo 11 iki 4:30 v. po pietų

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveiksliams skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginiai 7-7258-59

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMIU MEDŽIAGA

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.
3039 So. Halsted St., VI 2-1272

Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai.

Raštinę atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

CRANE SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING

4 1/2%

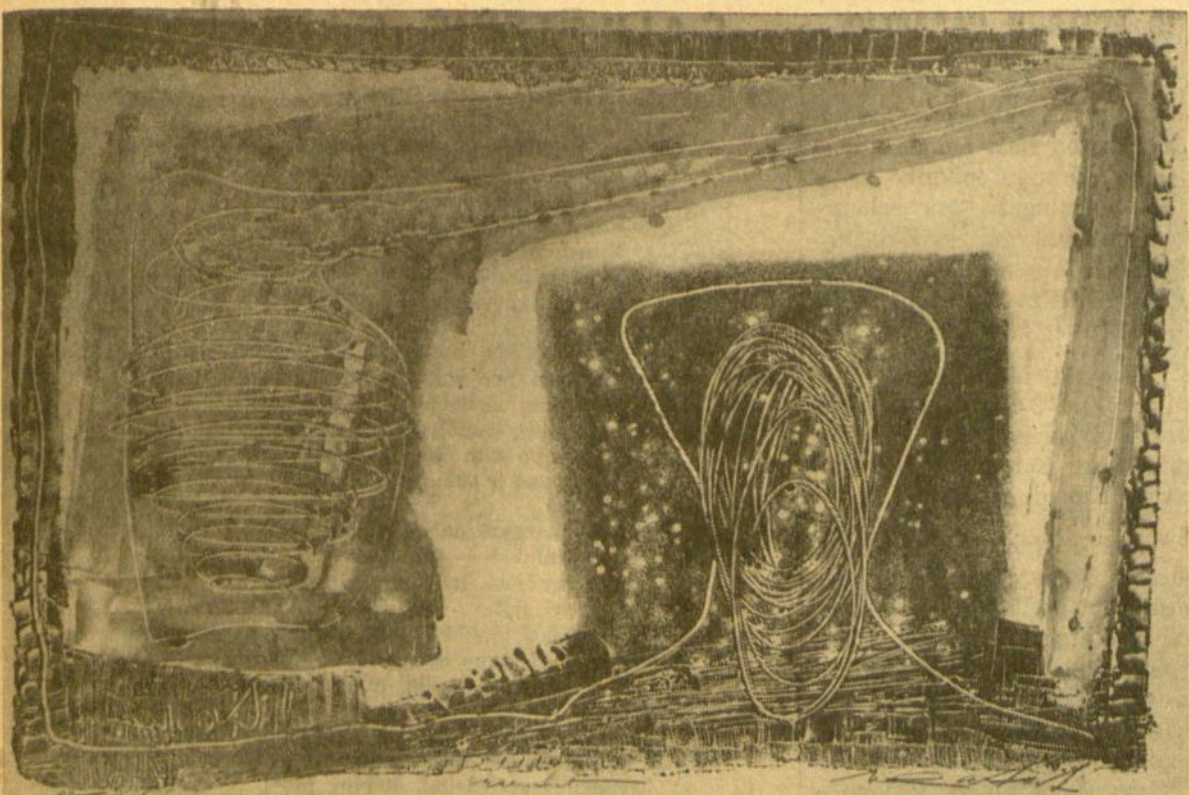
Naujas ankštas dividendas mokamas az investavimo sąskaitas

PINIGAI INESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sauso ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS:

ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 5 v. v. PIRMAD ir KETV. 9 v. r. iki 9 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

V. Ratas

Mokslininkas (spalvota grafika)

Ar įmanomos mokslinio ginčo taisyklės Sovietijoje?

— Prieš keletą metų Vilniaus universitete didžiausias stojančių konkursas buvo į medicinos ir lituanistinės specialybės, — rašė dr. J. Jurginis (istorikas, buvęs politinis emigrantas Lietuvos nepriklausomybės laikais). Literatūros ir Meno 26 nr.: — Į vieną vietą pretendavo net po 6-7 kandidatus, tuo tarpu į kai kurias kitas specialybes nebuvo net pareiškimų skaičiaus minimumo. Be to, lituanistai daug metų buvo geriausi istorijos-filologijos fakulteto studentai. Da bar ir profesijos pasirinkimo, ir mokymosi požiūriais lituanistai neišsiskiria iš to paties fakulteto kitų specialybių studentų. Pirmaujamos gamtos ir taikomųjų mokslų specialybių studentai.

Tą pastebėjęs, dr. Jurginis neturi aiškaus atsakymo, kodėl įvyko toks pasikeitimas, tačiau mano, kad kažkur ne viskas tvarkoje. Tik, prileidamas visokias galimas to priežastis, dr. Jurginis neužsiminė vieno sutapimo: prieš septynetą metų buvę lituanistikos katedros dėstytojai, par tijos parėdymu, buvo iš universiteto išvaikyti.

Tačiau ta proga dr. Jurginis padarė visą eilę pareiškimų, kurie ne tiek nuostabūs savo turiniu, kiek pačių pasirodymu viešumoje, kur viešpatauja partija, monopolistiškai pasisavinusi visą tiesos žinojimą vien sau. Jis rašo:

— Kūrybinėje inteligentijoje turi viešpatauti mokslinio ginčo dvasia, kuri skatina vertinti skirtingas nuomones, diskutuoti, mokėti surasti ir įrodyti klaidas kokiame nors įrodymų grandinėje, reikalauti mokėti pažūrėti ginti, kritikuoti ir žingsnis po žingsnio veda prie mokslinio lenktyniavimo.

Kad įsiviešpatautų mokslinio ginčo dvasia, reikia griežtai laikytis mokslinių kautynių taisyklių. Būtiniausias šios tvarkos taisyklės yra tokios: tiesa yra autonominė besiginčijančių atžvilgiu, ji turi būti daugiau branginama už savimeilę; draudžiami argumentai dėl asmens; net klaidinga nuomonė turi būti išklautosoma be pajukos ir reikavimo; nereikia slėgti kitų savo autoritetu; nelaikyti nuodėme ir akademiko teigimų patikrinimo... Aukštosios mokyklos turės būti ne tik kadru kalvėmis, bet ir aistringų mokslo batalijų laukais.

Nežinoti arba klysti yra žmogiška. Kartais stebina pažūra į autorius, kaip žmogų, su kuriuo kalbama ne kaip su sau lygiu, o kaip su klupdomu atgailautoju, kuriam diktuoti galima ne kiek nesivaržant. Gerbtinas ir kiekvienas administracijos pareigūnas, tačiau koks aukštas ir garbingas jis bebūtų, jis negali dėtis pranašu, kuriam iš aukščiausių atvertos visos gyvenimo ir mokslinio tiesos. Mokslinio ginčo garbės kodekse yra tokia taisyklė:

kuo aukščiau stovi tas, kuris kritikuoja, tuo labiau santūrus jis turi būti, nes klysdamas didelis autoritetas gali daug daugiau žalos padaryti, negu mažas. Niekas iš mūsų neturi minčių tyrumo monopolio. Ginant kelią, galima neigti kryptį, kurią pasirenka kitas. Galima kritikuoti intelekto premias, nes jos nėra neįgincytinos. Tačiau negalima negerbti žmogaus, jeigu jis veržiasi į tą patį kelią.

Žinoma, tik Vilniaus universiteto ir Mokslų akademijos aplinkoje besisukantieji gali numanyti, kokie faktai sukėlė tokį liberalistišką pamokslą ir kam juo duriama į akį. (Elta)

Gudų tautos istorinė apybraiža

HISTORIA BIELARUSI — taip yra užvardinta ir tokiais rašmenimis viršelyje yra pažymėta 1966 m. liepos mėnesio pabaigoje Chicagoje pasirodžiusi 368 pusl. vidutinio formato gudų kalba I-ji "kniška", kurios tituliname lape pavadinimas rusiškais raidėmis: **Z GISTORIYI BIELARUSI** arba **KRYVICYN-LITVY**. Tom Peršy. **NAZOVY I ARCHEOLOGIIJA**. Yra ir angliškas pavadinimas **FROM THE HISTORY OF BIELARUS** or **KRYVIA-LITHUANIA**. Vol. One. **NAMES AND ARCHEOLOGY**. Pradžioje pažymėta 1965, o gale: Lipen, 1966. Autorius —

Vaclau Panuveič. Leidykla: Bielaruskaja Vydaveckaja Siabrynja. Nėra nei leidyklos adreso, nei knygos kainos. Tad gal nenusižengsiu, o pasitarnausiu, duodamas čia jos platintojo adresą. W. Ponucewicz, 2042 W. St. Paul Ave., Chicago, Ill. 60647 U.S.A. Prieš pusmetį už leidinį mokėjau 4 dolerius. Ruošiami tolimiesiems tomeliai.

Tekstas pateiktas mašinraščiu, rusiškais rašmenimis. Minima daug gudų istorijos temomis rašiusių autorių, duodamos ištraukos originalo kalba ir vertimai. Paskubomis susipažinau su knyga ir skubu pranešti mūsų visuomenei ir mūsų turiny paminėtų sričių specialistams. Knyga įdomi savo politiniai-moksliniu turiniu. Bet, išpėju, spaudos technika labai primityvi: puslapiai sumaišyti, kai kurių mano egzempliorių visai trūksta. Kai kurios iliustracijos silpnos. Vietomis žinios tik pradinės. Vie no puslapio žemėlapiukėlis iš "Očerki istorii SSSR XIV-XV v. v." Po prakalbos turinys pateikiamas šitokia tvarka.

1. Vardai politinių interesų tarnyboje
Kas tai yra RUSE. RUSE ti

LIETUVIŲ VEDAMA NAUJŲ IR VARTOTŲ AUTOMOBILIŲ PREKYBA
Neptune Motors Inc.
6516 South Western Avenue
CHICAGO, ILL. 60636
Telef. — 925-5121

Išsimokėjimai mažu nuosimėčiu per banką.
Atmeta kasdien: Pirm. — Penktad. — 9 iki 9 v. vak. Šeštad. nuo 9 iki 5 v. vak. Sekmad. 11 iki 5 v. vak.
Parūpinami automobiliai pagal klientų reikalavimą.

kybinės prasmės atžvilgiu. RUSE ir vikingai. Krivičiai ir Lietuva ir Rusė: baltųjų irodymai. Lieuvos slaviškumo istoriniai irodymai. Baltoji Rusė, Baltarusė — Pskovas — Nau gardas — Maskva. Sis vardas perstumiamas į mūsų (gudų, S. D.) žemes. Tikybinės sąvokos žodžių belaruski, belarusas, belaruskoe pismo. Caro titulūros pirmosios pastangos įtvirtinti vardą Belaja Rus. Katryna II įtvirtina vardą Belaja Rus Padniepriui. Likimas vardų Li-va, Belarus mūsų (gudų, S. D.) žemes Maskvai pagrobūs. Caras neva uždraudžia vardą Beloruskija gubernii". Carų politika ir "moksias" Didž. Lietuvos Kunigijos ir gudų tautos atžvilgiu. Mūsų siškiai (gudai, S. D.) priima var-

da Belarus. Vardų Krivičiai, Lit-va platintojai.

II. Archeologijos ir antropologijos liudijimai

Išanginės pastabos apie literatūrą. Ledlaikiai ir pirmieji žmonės Gudijoje. Vėdai ir vėdų kultūra. Kalbų ir tautų atsiradimo problema. Pėdsakai seniausios žmonių kalbos Europoj. Ant ras kalbiniai-kultūrinis ciklas. Kromanių kalba. Gotai, getai. Venai ir jų kalba. Jotvingiai ir gotai. Penktoji kalbiniai — kultūrinė grupė. Bronzos pradžia. Kovos kirvių ir virvės keramikos pradžia. Peliazgai. Brūkšninės keramikos problema. Etruskų problema. Duobėti pilkapiai Gudijoje. Baigiamieji apibendrinimai.

St. Dirmantas

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Patį žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daugelį metų patyrimo siunčiant

DOVANAS — SIUNTINIUS Į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tūkstančiai kiljenti patenkinti. Garantuotas skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausūs aukštų rūšies prekių pasirinkimas prieinamom kainom.

Dėl informacijų ir nemokamų katalogų kreipkitės į visus mūsų skyrius.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
• NEW YORK, 3, N. Y. — 39 - 2nd Avenue AL 4-5456
• NEW YORK, N. Y. 10011, 108 West 14th St. CH 3-3005
• BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue EV 4-4052
• BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue DI 5-6808
• BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue LI 2-1767
• SOUTH BOSTON, MASS. 327 W. Broadway. Tel. AN 6-0066
• BUFFALO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue TL 6-2674
• CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue BR 8-0966
• CHICAGO 4, Ill. — 3212 So. Halsted Street WA 5-2737
• CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road TO 1-1068
• DETROIT, Mich. — 7300 Michigan Avenue VI 1-5355
• GRAND RAPIDS, Mich. — 636-38 Bridge St., N. W. GL 8-2225
• HAMTRAMCK, Mich. — 11333 Jos. Campau GL 7-1575
• HARTFORD, 14, Conn. — 200 Franklin Ave. Tel. 233-8030 ir 246-0215
• IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave. ES 2-4685
• YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue RI 3-0440
• LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. AN 1-2994
• LAKEWOOD, N. J. — 126 - 4th Street FO 3-8549
• NEWARK 3, N. J. — 428 Springfield Avenue BI 3-1797
• NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. LO 2-1446
• PATTERSON 1, N. J. — 99 Main Street MU 4-4619
• PASSAIC, N. J. — 176 Market Street GR 2-6387
• PHILADELPHIA, Pa. 19122 — 1214 N. 5th St. PO 3-1818
• PITTSBURGH 3, Pa. — 1307 E. Garson Street HU 1-2750
• SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street FI 6-1571
• WATERBURY, Conn. — 905 Bank Street PL 6-6766
• WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street SW 8-2868

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 West 63rd STREET
Telef. PROspect 8 - 0833 PROspect 8 - 0834

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

Tikėjimas asmeniniu Dievu yra nes kiekvienas atradimas atneša svarbus žmonių laimei. Tačiau papildomą jo turimo Dievo supramokslininkui, tikinčiam Dievą, yra tmo reikšmė ir prasmė.

— Dr. Walter Oscar Lundberg

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
1605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YArds 7-1741 2
1330-34 South California Avenue
Tel. LA 2 0440

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345 - 6
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO M. R. NELSON, SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pastirkimas Visame Mieste
Telef. — CEDarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672
PETRAS BIELIONAS
4848 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138 — 1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

MARQUETTE PARK -- AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE

CHICAGO SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

6245 SO. WESTERN AVE. CHICAGO, ILL. 60636 TEL. GR 6 - 7575

CHICAGO SAVINGS AND LOAN BENDROVĖ, viena tarp žymiausių krašto finansinių įstaigų, aptarnauja šios apylinkės gyventojus pavyzdiniais, saugiais ir pelningais jau virš 41 metus, visada prisilaikydama saugumo ir išmokėdama, patyginamai, aukštą dividendą. Mes nesiveržime tapti pačia didžiausia bendrove, bet stengiamės būti stipria finansininkais ir teikti pačius geriausius patarnavimus mūsų taupymo ir skolinimo nariams.

Mes bendradarbiaujame su vietinėmis lietuvių organizacijomis, noriai prisidedame darbas ir finansais, kad galėtumėte pasiekti geresnį gyvenimo sąlygų. Kviečiame visus taupymo ir paskolų reikalus kreiptis į Chicago Taupymo ir Skolinimo Bendrovę, išaugusią į virš \$53,500,000.00 turto įstaigą.

JOHN PAKEL, direktorių tarybos ir bendrovės prezidentas

STAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS

- Insured Family Savings
- College Bonus Savings
- Christmas Club Savings
- Vacation Club Savings
- Home Mortgage Loans
- Home Improvement Loans
- All Types of Insurance
- Sell and redeem U.S. Bonds
- Safety Deposit Boxes
- Free Community Rooms for your organization meetings. (Free Coffee)
- Cash checks and pay all family bills with our special
- money order checks. No service charge to members
- U. S. Postal Stamps Machine Service
- We sell Travelers Checks
- Save-by-mail Kits
- Notary Public Service
- Two Large Free Parking Lots
- Free Theatre tickets two Saturdays monthly for your children and mothers
- Christmas party with gifts to College Bonus Members

PATOGIOS VALANDOS:

MONDAY 12:00 P.M. — 3:00 P.M.
TUESDAY 9:00 A.M. — 4:00 P.M.
WEDNESDAY Closed All Day
THURSDAY 9:00 A.M. — 3:00 P.M.
FRIDAY 9:00 A.M. — 3:00 P.M.
SATURDAY 9:00 A.M. — 12:30 P.M.

Moterų gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925-5988

Laiškas iš Havajų

Gėlių rožaus ir rūkstančių vulkanų žemėje

ALDONA VADOPALIENĖ

Jau ketvirta savaitė bėga Havajų salose, ir negalėjau rasti laiko ką nors parašyti. Iš visų kurortinių vietų, kur man teko būti, Havajai labiausiai turistinis kraštas. Čia aplinkybės yra tokios, kad, nei pats neįsivaizduojamas, esi taip užsiėmęs, taip pavargęs, kad neturi laiko nei susiskaičiuoti, kiek dar yra likę pinigų.

Havajai susideda iš 8 pagrindinių salų, kurių mažiausia keturios arba šešias reikia aplankyti. Ačiū Dievui, į dvi neįleidžia, nes viena yra tik negyva uola, kuri paversta taikinių ob-

mas buvo čia 1965 m. kovo 20 d. Vietiniai žmonės yra taip pripratę gyventi tarp vulkanų, kad jie turi čia padarę valstybinį parką su observatorija, pristatę restoranų ir vežioja turistus mylių mylias negyvos žemės, apdengtos tik sustingusia lava, vietomis dar teberūkstančia

Moterų rūbų spalvingumas

Važiuojant į Havajus, moterims patartina vežtis kuo mažiausiai rūbų, nes, vos įskridus į Honolulu, apakina čia akis moterų suknelių spalvingumas. Patys ryškiausia suknelė Chicagoje

Aldona Vadopalienė, dėvinti tipiską muumuu suknelę, lankosi Maui saloje, Havajuose.

jektu kariuomenės pratimuose, kita skirta vien tik tikriesiems havajiečiams. Kiekvienai salai apžiūrėti reikia visos dienos, jei nenori jose pasilikti ilgesniam laikui.

Iš ryto išskrendi mažų lėktuvu ir grįžti vakarienei atgal.

Lietuviškieji krapai orchidėjų krašte

Kiekviena sala yra nepaprastai graži savo augmenija. Čia gali rasti kone viso pasaulio augalus, nes viskas ir buvo suvežta čia iš viso pasaulio. Havajiečiai sako, jei yra pasaulio augalas ar gėlė, jie turi būti Havajuose. Orchidėjų neapsimokėtų nei minėti. Nustebau, pamačiusi krapus, laisvai pakelėse augančius. Havajiečiai vartoja jų šėklas panaikinti blogam burnos kvapui.

Didelį įspūdį padarė viena vulkanų sala. Gulį ant dar gyvų ugniakalnių. Paskutinis išsiveržimas

Aldona Vadopalienė, su gėlių vainiku, vadinamu leis, kurį kas nors kiekvieną dieną užkabina turistams ant kaklo (vainikas daugiausia orchidėjų, kurių Havajuose galybė), džiaugiasi Hawaii salos grožybėmis Havajuose.

Regina Jautokaite

Prie koplytėlės (grafika)

Ar elektrinės smegenys pakeičia sekretores?

N. BUTKIENĖ, Reading, Pa.

Toks klausimas iškilo, kai atsirado daug įvairių mašinų (nuo automatinio keltuvo iki skaičiuotojo), kurios atlieka ir skaičiavimus ir duoda atsakymus į klausimus, ir t. t. Atsirado prekybininkų bei pramo-

ninkų, kurie galvoja, kad jie galėtų apsieiti su šiomis mašinomis ir kad jos pilnai atstotų sekretorės darbą. Gal dar net tiksliau ir greičiau. Tačiau praktika parodė, kad tie išradimai vis dėlto negali atstoti gyvo žmogaus. Mašinos gal ir galėtų išpildyti žmogaus visus reikalavimus, bet negali nei patarti, nei perspėti, nei priminti. O kiekvienas viršininkas ar savininkas jaučiasi saugiau ir užtikrintai, jei jis turi patarėją bei padėjėją, kurioms pareigoms geriausiai tinka gera sekretorė. Tik ji gali reguliariai perskaityti gautą korespondenciją, atkreipti dėmesį, kas joje yra svarbu ir ko reikia neužmiršti. Tuo būdu ji pastatytą klausimą, ar elektrinės smegenys galėtų pakeisti sekretores, atsakymas būtų — ne.

Fatyrusi sekretorė Patricia Flynn išleido knygą "The Complete Secretary", kurioje ji duoda patarimus mergaitėms, kurios norėtų tapti sekretorėmis. Ji rašo, kad sekretorė turi būti savo viršininkui ir siela ir mintys. Nesvarbu, jei ji yra jau ištekėjusi. Darbe ji turėtų rūpintis savo darbdavio reikalais, pilnai atsakyti jo prekybos ar pramonės reikalavimams, užmiršdama tuo laiku savo asmeniškus ir šeimyniškus rūpesčius.

Sekretorė turėtų, rašo ji toliau, taip pat kreipti dėmesį į savo viršininko pamėgimus bei skonį, turėtų prisitaikyti prie jo papročių ar pripratimų, netgi prie jo silpnybių.

Nemaža merginų, sako Flynn, veržiasi būti sekretore tik su tikslu surasti sau geresnį ar turtingesnį vyrą. Tas yra natūralu, randa autorė, bet jai patartina žiūrėti į savo tarnybą, kaip į pastovų užsėmimą. Ji turi pristatyti save tame darbe, kaip tikrą profesionalę. Panašiai, kaip gydytojas yra savo pacientams. Tik tokia sekretorė įvertins kiekvienas darbdavys, ir jos jau nebegalės išstumti jokie mechaniniai išradimai. Geriausias už visas mašinas darbininkas yra gyvas žmogus, ypač gera sekretorė — profesionalė, taip baigia savo knygą Patricia Flynn.

Šią knygą išleido Pitman, ir jos kaina pažymėta \$4.95.

IŠ MOTERŲ PASAULIO

* Lietuvos Dukterų dr-jos narės kiekvienais metais ateina į talką "Draugo" pikniko metu, labai sėkmingai pravedamos dovanų skirstymą. Ir šiais metais prizadėjo padėti: Birutė Briedienė, Elzė Diminskienė, Irene Ralienė ir kitos.

* Doma Slezevičienė sugrįžo į Chicago po 3 savaičių malonių atostogų, kurias praleido vašingų daktarų Ramūnų šeimoje, Otavoje, Kanadoje.

* Marta Babickienė, L. D. K. Birutės dr-jos pirmininkė Chicagoje, buvo netikėtai užklupta malonios staigmenos: būrelis birutininkių pasveikino ją vardinių progą ir įteikė birutininkių vardu puikią dovaną — meniškai išdegtą vargo mokyklą odiniame albume. Birutininkės džiaugėsi praleista valandėle nuosirdžioje lietuviškoje šeimoje, kurioje atsilankė ir duktė Gintra su savo vyru inž. Pranu Naru ir 4 vaikais. Solenizantė močiutė galėjo pasidžiaugti savo vaikų neįdarytu lietuvišku šaukštelėjimu.

* Birutė Saldukaitė su savo drauge Zuzana Butkute, abi studijuojančios Maryland universitete ir gyvenančios Washington, D. C., vieši šiuo metu Chicagoje. Birutės jaunesnė sesuo Laima, Pratt instituto New Yorke studentė, išbuvusi porą savaičių Dainavos stovykloje jaunųjų mergaičių vadovės pareigose, dabar irgi vieši Chicagoje pas savo draugę Aušrą Gyltę. Birutė ir Laima Saldukaitės yra Birutės ir geofiziko dr. Igno Salduko dukterys. Birutė artinasi prie prancūzų bei vokiečių kalbų ir pedagogikos studijų pabaigos, o Laima įpusėjusi chemijos studijose. Zuzana Butkutė, Zuzanos ir dr. Valterio Butky duktė, studijuoją rusų kalbą.

—o—

Schweitzerio įpėdinė

Rhena Eckert, vienintelė dr. Alberto Schweitzerio duktė, su dr. Walter Munz, 32 m., iš Asborn, Šveicarijos, perėmė savo tėvo ligoninę ir tęsia jo darbą Afrikoje.

Išminties žemčiūgai

Senas prancūzų priežodis: Meilei nebuvimas yra lygiai tas pats, kas vėjas ugniai. Jis užpučia mažą ir uždega didį. Ją.

SKANUMYNAS KARŠTĄ VASARĄ

Karštą vasaros dieną, kai norima nieko sunkesnio valgyti, lengvai pagaminamas trečias patiekalas galėtų būti šis nuotraukoje rodomas elegantiškas ir spalvingas saldumynas.

Reikia paimti: Avižų, vadinamą "shredded oats" (maži kepturkampėliai, šiek tiek pasaldinti) — 2 puodukai; 1 įpakuoatą džūte (12 uncijų) sušaldytą, supiaustytą persikų (juos atšildžius); 1/4 puoduko pakeptų susmulkintų migdolų; 1 šaukštą sutarkuotos apelsino žievės; 1 voką (2 uncijų) vadinamą "whipped topping mix" ir pieno tiek, kiek ant to voko pasakyta reikalinga.

SAULĖTEKIS, SAULĖLYDIS

— Ar tai čia ta maža mergytė? Ir tas mažas berniukas čionai? ... Tai mūs nuskridusios jaunystės Nauji žiedai! Nuo kada tapo ji gražuolė? Nuo kada didelis įsiai, Rodos, dar vakar buvo jie vaikai...

... Saulėtekis, saulėlydis, diena po dienos — Sprogsa per naktį pumpurėliai, Skleidžias žiedeliai, stebint juos... Saulėtekis, saulėlydis, kaip vėjas greitai, Vienas po kito dingsta metal, Džiaugsmo ir skausmo kupini!

Štai mergytė dabar jaunoji, Ir berniukas — jaunavedys... Mes regėjome, kaip prie altoriaus Prisiekė jie! Jau žiedai sukeisti ant pirštų, Taurė už laimę išgerta! Greitai puota nutilis, numiris diena!

... Saulėtekis, saulėlydis, diena po dienos — Sprogsa per naktį pumpurėliai, Skleidžias žiedeliai, stebint juos! ... Saulėtekiai, saulėlydžiai, tie metai greitai, Mainos pavasariai ir žiemos, Džiaugsmo ir sielvarto pilni!

Laisvas vertimas iš "Fiddler on the Roof" — muz. Jerry Bock. Vertimą dedikuojau Veronikai ir Ramūnei Motekaitėms, kurioms ir padainavau ji jų vestuvių vakarienės metu — 1966 m. liepos 2 d. pušiaunaktį Balio Pakšto svetainėje, Chicagoje, ekspromtu, akompanuojant be gaidų sūnui Manigirdui.

Laimės!

Iza Motekaitienė

Kas skaitosi elegantiška?

1. Vakarinė suknelė su ilgom rankovėm.
2. Nuotaikinga skrybėlaitė, vakarieniaujant restorane.
3. Vyriskas juodas lietsargis, kai lyja.
4. Koks nors priedas prie rūbo ar papušešalas, suderintas su plaukais.
5. Lankstumas išvaizdoje ir elgsenoje.
6. Kalba, gražiai išreikšta.
7. Pritaikytos prie rūbo smulkmenos.
8. Iškvėptos vėduoklės.
9. Saule nenudegtas veidas.
10. Įvertintas menas.
11. Elgimasis pagal savo amžių.

0 kas nėra elegantiška?

1. Deimantai per pusryčius.
2. Daugiau kaip trys spalvos viename apsiirengime.
3. Balti batai dienos metu.
4. Plastikiniai batai bet kuriuo laiku.
5. Su susuktais plaukais ir visais sukimo prietaisais pasirodyti viešoje vietoje.

6. Pasididžiavimas.
7. Išsigalvojimai ir jų skleidimas apie kitus žmones.
8. Apsileidimas apsiirengime, elgsenoje ir kalboje.
9. Be rankovių suknelės ant postorių moterų.
10. Per ankštos kelnės, net ir ant lieknų moterų.
11. Agresyvus būdas, manieros ir spiegiantis balsas.

Netekėjusios motinos

Iš 250,000 netekėjusių motinų JAV-se pereitais metais, trys ketvirtadaliai buvo jaunuolės, nesukakusios dar 20-ties metų (čia vadinamos "teenagers"). Netekėjusių motinų amžiaus vidurkis šiame krašte dabar yra 16. Pagal dr. Bernice C. Sachs, kalbėjusios medicinos symposiume Augustoje, Ga., iš tų jau nuolių, 17 m. ir jaunesnės, kurioms nusišypso laimė susirasti vyrą, nuo 40% iki 60% jau yra laukiančios kūdikio savo vestuvių dienoje.

Australietės ir jų darbai

Palyginti dar jauname krašte Australijoje, liečiant moterų darbus, nuotaka yra nepaprastai konservatyvi.

Australietės dirba kartais gana sunkokai. Tačiau šiaip moteris įprasta matyti dirbančias tose srityse, kurios per amžių amžius pripažįstamos "moteriškomis".

Motery su aukštuoju mokslu, išskyrus mokytojas, Australijoje ne daug. Architektų moterų tik 2%, gydytojų — 11%, o iš 1,000 inžinierių — tik 1 moteris.

Moteriškoji pirmenybė

Nori gyventi 100 metų? Gimk mergaitė. New York Life apdraudus kompanija skaičiaus įrodė moterų ilgesnį gyvenimo kelią. Toji įstaiga turi dešimtį apsidraudusių asmenų, kurie šiemet sukaks 100 metų. Devynios iš jų yra moterys.

Kompanija taipgi pridėjo, kad apsidraudusios moterys, kurioms garantuojamos pajamos visam amžiui, viršija vyrus dvi prieš vieną.

Pagerbiamos lenkės

Lenkijos 1000 m. kaipo krikščioniškos tautos minėjimo proga šiais metais pagerbiamos lenkų moterys.

Lenkijos istorija yra perpildyta vadovaujančių moterų vardais. Garsiausioji iš visų — Maria Skłodowska - Curie, kuri gavo fizikos ir chemijos Nobelio premiją už pionierišką darbą atominės studijose, privedusios prie josios radiumo išradimo.